

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Charakteristika závodníků v přírodním víceboji

**Characteristics of competitors in natural
survivals**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:

Doc. PhDr. Jan Neuman, CSc.

Zpracoval:

Herbert Pohl

PRAHA, DUBEN 2006

ABSTRAKT

Název práce:

Charakteristika závodníků v přírodním víceboji.

Cíle práce:

Diplomová práce podává komplexní přehled o sportovním odvětví přírodních vícebojů, jeho organizaci, dělení a charakteru závodů. Hlavním cílem je charakteristika skupiny závodníků, jejich přípravy, vybavení, životosprávy a specializací.

Metoda:

Údaje pro naši diplomovou práci jsme získali za pomoci:

- Kvantitativního sběru dat – metoda dotazníku.
- Analýzy dokumentů, písemných materiálů a internetových stránek – metoda obsahové analýzy.

Výsledky:

Z našeho šetření vyplývají tato zjištění:

- Příprava závodníků na tento druh závodů není specifická.
- O účasti závodníků na jednotlivých závodech nejvíce rozhoduje atraktivnost závodu, samotná doba trvání závodu rozhoduje nejméně.
- Pro běžnou sportující populaci s bližším vztahem ke sportům v přírodě lze tyto závody zařadit pro testování dovedností, zdatnosti a týmové spolupráce.
- Srovnání počtu závodníků v uplynulých letech nás utvrdilo v domněnce, že se počty závodníků ustálily.
- Došlo ke zformování sportovního odvětví přírodní víceboje.

Klíčová slova:

Přírodní víceboj, sociologický výzkum, příprava závodníků, vybavení závodníků, komunikace.

ABSTRACT

Title:

Characteristics of competitors in natural survivals

Aim:

This graduation paper brings a comprehensive overview about the sport branch “natural survival”, its organization, structure and race character. The main aim is to find the characteristics of a group of competitors, their preparation, equipment, way of living and specializations.

Method:

Research material for our graduation paper has been collected through:

- Quantitative data collection – a questionnaire.
- Document analysis, analysis of written materials and websites – qualitative content analysis.

Results:

- Preparation of competitors for these races is not specific.
- Race attractiveness decides the most about the competitors’ participation in individual races, and race duration decides the least.
- It is possible to include these races for testing skills, abilities and team cooperation for common sports people with the closer relation to outdoor sports.
- Comparison of number of competitors in the last years has confirmed that the number of competitors has settled down.
- A new sport branch “natural survival” has been formed.

Key words:

Natural survival, sociological research, competitors’ preparation and equipment, communication.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a použil jsem pouze literaturu uvedenou v seznamu bibliografické citace.

Herbert Pohl

Touto cestou bych chtěl poděkovat Doc. PhDr. Janu Neumanovi, CSc. za odborné vedení práce, praktické rady a za možnost využití jeho zkušeností při řešení této problematiky. Dále děkuji za spolupráci při rozesílání dotazníků a získání startovních listin osloveným organizátorům, České asociaci extrémních sportů za umístění dotazníku na svých internetových stránkách a Mgr. Davidu Chaloupskému za spolupráci při získávání informací o historii přírodních vícebojů v České republice. V neposlední řadě děkuji všem osloveným závodníkům, kteří odeslali vyplněný dotazník. Bez spolupráce výše jmenovaných by tato práce nemohla vzniknout.

Svoluji k zapůjčení své diplomové práce ke studijním účelům.

Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení:	Číslo občanského průkazu:	Datum vypůjčení:	Poznámka:
-------------------	---------------------------	------------------	-----------

OBSAH

1. ÚVOD	10
2. ROZBOR LITERATURY	11
2.1. VYBRANÉ TRENDY SPOLEČNOSTI	11
2.1.1 Dobrodružství, riziko, prožitek	11
2.1.2 Přírodní víceboje	13
2.1.3 Extrémní sporty	13
2.2. HISTORIE PŘÍRODNÍCH VÍCEBOJŮ	14
2.2.1 Historie přírodních vícebojů v zahraničí	14
2.2.2 Historie přírodních vícebojů v České republice	16
2.3. ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ PŘÍRODNÍCH VÍCEBOJŮ	17
2.3.1 Zahraniční přírodní víceboje	17
2.3.1.1 Organizace v jednotlivých zemích	17
2.3.1.2 Závodní seriály	18
2.3.1.3 Jednotlivé závody	20
2.3.2 Domácí přírodní víceboje	21
2.3.2.1 Organizace závodů v České republice	21
2.3.2.2 Charakteristika závodů	22
2.3.2.3 Rozdělení závodů	22
2.3.2.4 Popis závodů	25
3. SOUHRN POZNATKŮ	33
4. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	34
4.1. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	34
4.2. VÝZKUMNÉ OTÁZKY	34
4.3. TEORETICKÉ ZDŮVODNĚNÍ	34
4.4. ROZSAH PLATNOSTI	35
4.4.1 Vymezení	35
4.4.2 Omezení	35
5. PRŮBĚH ZPRACOVÁNÍ A METODIKA PRÁCE	36
5.1. SBĚR DAT	36
5.2. POPIS POUŽITÉ TECHNIKY VÝZKUMU	37
5.2.1 Dotazník	37
5.2.1.1 Návratnost	38
5.2.1.2 Zásady pro tvorbu dotazníku	39
5.2.1.3 Forma otázek	40

5.2.1.4	Typy otázek dle funkce	40
5.2.1.5	Průvodní dopis	41
5.2.1.6	Pilotáž	42
5.2.2	Obsahová analýza	42
5.3.	ZPRACOVÁNÍ DAT	43
6.	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ	45
6.1.	STATISTIKA ZÁVODŮ	45
6.1.1	Počty závodníků v jednotlivých závodech	45
6.1.1.1	Závody štafet	45
6.1.1.2	Závody jednotlivců a hlídek	46
6.1.2	Opakování závodníků v jednotlivých ročnících	47
6.1.3	Účast závodníků na závodech v roce 2005	48
6.2.	CHARAKTERISTIKY ZÁVODNÍKŮ	49
6.2.1	Sociální charakteristika	50
6.2.2	Organizační charakteristika	52
6.2.3	Charakteristika materiálního zabezpečení	55
6.2.4	Charakteristika životosprávy	56
6.2.5	Tréninková charakteristika	57
6.2.6	Charakteristika specializace	58
6.2.7	Charakteristika týmové spolupráce	60
7.	DISKUSE	62
8.	ZÁVĚR	64
9.	SEZNAM GRAFŮ	67
10.	POUŽITÁ LITERATURA	69
11.	PŘÍLOHY	74
11.1.	PŘÍLOHA Č. 1 – PRŮVODNÍ DOPIS	74
11.2.	PŘÍLOHA Č. 2 - DOTAZNÍK	75

1. ÚVOD

Dnešní doba posouvá člověka ke stále vyšším cílům a poznání sebe samého, kam až je schopen dojít. Ne jinak je tomu i ve sportu. Sportovní odvětví přírodních vícebojů je toho jasným příkladem. Závodníci, kteří podstupují toto sportovní klání už nechtějí soutěžit pouze v jedné disciplíně v daném závodě. Jejich potřeba překonávat vyšší cíle vede ke spojování různých disciplín a jejich vzájemnou kombinací se utváří nový typ závodu – přírodní víceboj. Většina závodníků je během samotných závodů vystavena působení silných prožitků pramenících z aktivit obsahující určitý stupeň rizika a dobrodružství. Mnohokrát během závodu, při plnění jednotlivých úkolů, dochází k poznání nejen tělesných, ale i duševních schopností samotného závodníka. To je asi ta síla, která přitahuje závodníky k těmto závodům. Překonávání sebe samého při plnění náročných úkolů a následné protnutí pomyslné cílové pásky, za kterou následuje uvolnění a vyčerpání, se snoubí s pocity naplnění z poznání vlastních schopností a nevšedních zážitků.

Díky tomuto trendu současné společnosti dochází k vytváření nové skupiny závodů. Různorodost těchto závodů klade na závodníky nemalé nároky v přípravě, a to jak po stránce technické a fyzické, tak i psychické. Tím vzniká prostor pro řadu nových otázek týkajících se tréninkových cyklů jednotlivých závodníků, jejich materiálního a organizačního zabezpečení, životosprávy, týmové spolupráce, případné specializace na jednotlivé typy závodů a v neposlední řadě i sociální postavení této skupiny závodníků.

Samotná charakteristika závodníků by byla neúplná, pokud by zároveň nedošlo ke komplexnímu seznámení s organizací, charakterem, typem a se zabezpečením jednotlivých závodů a jejich formování v nově se rozvíjející sportovní odvětví.

2. ROZBOR LITERATURY

2.1. VYBRANÉ TRENDY SPOLEČNOSTI

V současné době se stále větší část populace začíná věnovat aktivitám v přírodě, které jim přinášejí dobrodružství, riziko a s tím spojený prožitek. Tyto trendy současné doby vyplývají z potřeb společnosti, kdy je snaha o poskytnutí pocitu bezpečí, a to jak z pocitu bezpečnosti samotné osoby, tak i její zabezpečení formou různých pojistek, bezpečnostních prostředků a předpisů. Tato snaha o dosažení maximálního bezpečí zároveň vyvolá chuť po aktivitách nesoucích v sobě riziko, dobrodružství a prožitek. Ve společnosti roste zájem o takzvané extrémní sporty, mezi které lze zařadit převážnou část sportů v přírodě a v neposlední řadě i přírodní víceboje (Neuman, 2006).

Aktivity v přírodě sebou přinášejí i výchovný efekt, který není u jiných sportovních aktivit tak zřejmý. Využívání dobrodružství k výchově můžeme najít již v písemnostech z období starého Řecka: „Dobře, pokud už musíme podstupovat rizikům, neměli bychom jim čelit právě tam, kde úspěch vede ke zlepšení lidí?“ (Plato; citováno dle Dvorského, 2003).

2.1.1 Dobrodružství, riziko, prožitek

Dobrodružství

Je to napětí, které vzniká vždy, kdykoli se rozhodujeme udělat krok do neznáma, zahájit činnost, o které nevíme, jak skončí, a nedovedeme přesně určit, zda nám na to stačí schopnosti a síly. Toto napětí a zvláště zakončení takové předem nevyzkoušené činnosti se přetváří v silné prožitky. Je to naše subjektivní záležitost. Hloubku těchto prožitků může ovlivnit sdílení s jinými osobami, výměna dojmů a pocitů ze společně prožívaných situací a vliv přírodní scenérie (Neuman, 2000).

Riziko

Riziko spojujeme se ztrátou něčeho cenného; víme, že existuje reálné i zdánlivé riziko (vnímané silněji účastníky než organizátory); rizika mohou být tělesná, duševní (emocionální, intelektuální), sociální i finanční. Podle úrovně rizikových činností hovoříme o nízkém, středním a vysokém riziku. V programech aktivit v přírodě se snažíme vždy pracovat co nejvíce s rizikem zdánlivým. Snažíme se o to, aby reálné nebezpečí bylo co nejmenší, nejlépe nulové. Minimalizací subjektivních příčin nebezpečí maximálně omezujeme působení objektivních faktorů nebezpečí (Neuman, 2000).

Prožitek

Prožitek je tím silnější, čím více vlastního úsilí vložíme do jeho získání; mohli bychom říci, že má být skutečně „odpracovaný“, a ne naservírovaný v úhledném balíčku komerční činnosti. Vzniká z určitého napětí mezi začátkem aktivity (zadáním) a jejím provedením (splněním úkolu). Za pomoci správně vedené reflexe se přetváří ve zkušenost, kterou můžeme využít v dalším životě (Neuman, 2000).

Dobrodružství, riziko a prožitek nelze od sebe oddělit. Není prožitek bez dobrodružství a každé dobrodružství v sobě nese i riziko vyplývající z dané činnosti. Ne jinak tomu je při závodech v přírodním víceboji. Dobrodružství a zároveň i riziko je zde umocněno pohybem v neznámé přírodě, plněním disciplín. Pro tyto disciplíny není charakteristická jejich obtížnost, jako spíše propojení v jeden závod ohraničený časem. K tomu se ještě přidává psychický tlak způsobený samotným závodním nasazením. Následně zde dochází k vítězství nebo porážce „soupeře - kamaráda“. Těžko hovořit o výhře a porážce v pravém smyslu slova, už samotná účast na závodě nebo jeho dokončení je pro mnohé závodníky vítězstvím, a to především nad sebou samým. Samotný prožitek nepřichází jen během závodu, ale vrací se i po závodě při hodnocení závodů s ostatními závodníky. To přivádí závodníky znovu a znovu na start – za prožitkem.

2.1.2 Přírodní víceboje

Co jsou vlastně přírodní víceboje? Závody, které mnohdy ve svém názvu nesou přívlastky jako Tvrdák, Outdoorman, HighLander, Extrém, Survival, Adrenalin, v zahraničí pak Adventure Race, Challenge, Raid apod. Jde o závody odehrávající se ve volné přírodě. Jsou složeny z jednotlivých disciplín jako jsou: orientační běh, horská kola, lezení, lanové dráhy, plavání, divoká voda, kolečkové brusle, jeskyňáření, pochod, v zimě lyže a sněžnice a další disciplíny dle uvážení organizátorů. Závody probíhají dnem i nocí, mnohdy po několik dní bez nároku na odpočinek, po souši i vodě, v létě i v zimě. Dochází při nich k prověření závodnickových vlastností, a to nejen po stránce fyzické, technické, ale v neposlední řadě i psychické.

2.1.3 Extrémní sporty

Ve sportu jsou stále větším trendem sportovní odvětví, která nabízejí příslib rizika a dobrodružství. Není však přesné vysvětlení, proč některé jedince vzrušuje krajnost a riziko ve sportu, zatímco jiní nemají o něco obdobného zájem, nebo se dokonce bojí. Ukazuje se, s rozdílnou důležitostí, že zvládnutí pocitu úzkosti a styk s úzkostí představují hlavní důvod pro propojení extrémů a riskantního sportu. Pro toto propojení jsou vydedukovány dva následující stěžejní záměry: „Testování hranic“ a „hledání zkušeností“. Testování hranic je charakterizováno cílem vyzkoušet osobní limity jednotlivců a hranice rizika. Hledání zkušeností zahrnuje vyzkoušení smyslových podnětů a neobvyklých dojemových (emotivních) okolností (Allmer, 1997).

Outdoorové – extrémní – adrenalinové – rizikové to vše můžeme zařadit jako přívlastky pro sporty v přírodě. Na zařazování přírodních vícebojů do této skupiny sportů musíme nahlížet ze dvou stran. Jiný pohled na samotné závody a závodníky mají lidé nezúčastnění, pro které mohou tyto závody představovat hranici lidských výkonů a možností, jinak působí na samotné závodníky, pro něž je účastí na závodech uspokojena

touha po prožitku. Závodníci vnímají tyto závody jako prostor pro uplatnění získaných dovedností v jiných přírodních a časových podmínkách.

2.2. HISTORIE PŘÍRODNÍCH VÍCEBOJŮ

2.2.1 Historie přírodních vícebojů v zahraničí

Historie závodů v přírodním víceboji se začala psát v Severní Americe, kde na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let vzrostla obliba extrémních sportů v přírodě, jako jsou lezení, horská kola, divoká voda, treking. Ta vyústila ve spojení těchto disciplín a dala vzniknout novému sportu (Neuman, 2000).

První závody, označovány přívlastkem „Adventure Race“, začaly probíhat v osmdesátých letech na Novém Zélandu. Velkou měrou vedoucí k popularitě jak mezi závodníky, tak i diváky přispěly závody Raid Gauloises a Eco-Challenge. Další nemalou zásluhu na popularizaci tohoto sportovního odvětví měly profesionální filmové dokumenty. Pro širokou sportovní veřejnost byly novinkou závody dlouhé přes 400 mil, probíhající non-stop, za dne i v noci, v nepříznivých klimatických podmínkách, někdy až do vyčerpání jednotlivých závodníků (www.ecoprimalquest.com, 2006). Převážně čtyřčlenné smíšené týmy (členem týmu minimálně jedna žena a jeden muž), pohybující se v neznámém prostředí pouze s mapou a vyznačenými kontrolními body, absolvují trať skládající se ze sportovních disciplín, jako jsou treking, orientační běhy, lezení, jumarování, slaňování, plavání, jízda na horských kolech, kolečkových bruslích, raftech, kánoích, kajacích, pohyb na ledovci a ve sněhu a jiná zpestření od organizátorů. Závody nevyžadují pouze perfektní fyzickou a technickou přípravu, ale od samotných závodníků hlavně psychickou odolnost.

Zajímavosti

Britské družstvo „Apex“ drží rekord v době závodění bez spánku a to 111 hodin. Stalo se to při adventure race „Adrenalin rush“ (Adrenalinové štvaniči, honu) v roce

2000 ve Skotsku. Kapitán družstva Rob Collins řekl, že potřeboval 3 týdny, než se jeho život dostal do normálu (www.euroadventure.net, 2006).

V průběhu závodu „Eco Challenge“ (1997, Austrálie) v trekingové části si členka japonského družstva zlomila nohu a zbylí členové družstva ji museli po dobu 3 dní a 3 nocí zbylých 100 kilometrů nést, aby se dostali do poslední části závodu, kterou bylo 80 km na mořském kajaku. I přes zlomenou nohu a přesto, že překonali předchozí část závodu, to po 20 km veslování nakonec všichni vzdali, protože se dostali do bouře a onemocněli mořskou nemocí (www.euroadventure.net, 2006).

Halucinace z nedostatku spánku a únavy jsou při těchto závodech zcela běžné. Spousta organizátorů závodů sestavuje žebříček „top 10“ halucinací na jejich webových stránkách (www.euroadventure.net, 2006).

Závod „Raid Gauloises“ v Ekvádoru (1998) začal se 72 družstvy. Žádné z těchto družstev nedokončilo ve 12-ti denní lhůtě. Pouze 2 družstva doběhla do cílové pásky a to 13. den. Kapitán vítězného družstva a několikanásobný vítěz „Eco“ a „Raid“ závodů řekl: „Já vím, že si o nás všichni myslí, že jsme maniáci, ale tentokrát toho opravdu bylo příliš!“ (www.euroadventure.net, 2006).

Nejdelší závod v historii byl „Raid Gauloises“. Celková délka závodu byla 1008 km – pokud navigátoři neudělali chybu (www.euroadventure.net, 2006).

Tragédie

Během 12-ti let a více jak 300 závodů „Adventure racing“ se staly tři nehody, které skončily smrtí (www.euroadventure.net, 2006):

- Primal Quest 2004 - v lezecké části
- Raid Gauloises 2003 - v raftové části
- Argentina Challenge 2001 - srdeční příhoda.

2.2.2 Historie přírodních vícebojů v České republice

Těžko přesně určit závod, který lze označit jako milník v domácích přírodních vícebojích. V roce 1990 byl na katedře sportů v přírodě při FTVS UK založen oddíl s názvem „Survival“ pod vedením P. Ďoubalíka. Tento oddíl zorganizoval pro vlastní členy pravděpodobně vůbec první závod v přírodním víceboji v Čechách. Tento závod proběhl 5. – 6. 7. 1993 v Poniklé pod názvem „Přebor Jídelního kroužku – Survival USK Praha. Závodu se účastnilo 7 „dobrovolníků“ (tři muži, čtyři ženy) a skládal se z pěti etap složených z následujících disciplín: kolo, lezení, slanění, orientační běh, běh do vrchu a seběh, slanění do Jizery a běh řekou, vylezení na jez, nafouknutí matrace a jízda na ní. Účastníci absolvovali celý závod s potřebným vybavením včetně lana, nafukovací matrace a svačin. První oficiální závod na sebe nenechal dlouho čekat. Stal se jím „Závod zkušených“, který proběhl 16. – 17. 10. 1993, pořádaný P. Ďoubalíkem, oddílem Survival USK Praha a FTVS UK Praha v Novohradských horách. Centrem klání byl areál FTVS UK „Ovčín“ u Stráže nad Nežárkou. Závod byl vypsán pro dvojice v kategoriích muži, ženy. Skládal se ze dvou etap - delší sobotní, kterou absolvovala dvojice společně, a krátké nedělní, která proběhla štafetově. Při nesplnění některých disciplín byli závodníci zařazeni do kategorie „Ne zcela ještě zkušení“. Závod měl i své heslo: „Survivalista doufá v nejlepší a připravuje se na nejhorší“. Zároveň došlo i k odvysílání krátkého záznamu ze závodu v televizi. Poté následovaly další ročníky, konané vždy na jiných místech (Týnec nad Sázavou, Budislav u Poličky, Tábor, Plzeň, Pastviny v Orlických horách) (Chaloupský, 2006).

„Závod Zkušených“ odstartoval vznik dalších závodů v přírodním víceboji. Mezi organizátory se zapsali J. Tišer (HI-TEC Survival), M. Ročejdl (OUTDOORMAN) a VŠ sportovní klub při Pedagogické fakultě v Hradci Králové (Krkonošský jarní survival) (Chaloupský, 2006).

2.3. ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ PŘÍRODNÍCH VÍCEBOJŮ

2.3.1 Zahraniční přírodní víceboje

2.3.1.1 Organizace v jednotlivých zemích

V současné době obliba těchto závodů neustále stoupá. V jednotlivých zemích vznikají zastřešující organizace převážně s označením „Adventure Race“ a státu. Zde uvádíme některé z nich:

ACE Races	Adventure Challenge Endurance Reces – organizace zastřešující závody ve Velké Británii (http://www.aceraces.com , 2006)
Canadian ARA	Canadian Adventure Racing Association – organizace zastřešující závody v Kanadě (http://www.canadianara.com , 2006)
GAR	Geocentric Adventure Racing - organizace zastřešující závody v Austrálii (http://www.gar.com.au , 2006)
GQE	German Quest Events - organizace zastřešující závody v Německu (www.german-quest.de , 2006)
OAR	Odyssey Adventure Racing – organizace pořádající závody v USA. Vznikla v roce 2002 odloučením části USARA a založením nové asociace (http://www.oarevents.com , 2006)
SPORT EVENT	Organizace zastřešující závody v Polsku (http://www.sportevent.pl , 2006)

USARA

United States Adventure Racing Association – organizace
zastřešující závody v USA (<http://www.usara.com>, 2006)

2.3.1.2 Závodní seriály

Adventure Race World Series – ARWS

Jedná se o jeden z nejprestižnějších závodních seriálů, jehož vrcholem pro jednotlivé týmy je mistrovství světa v přírodním víceboji. První závod mistrovství světa Adventure Race World Championship (ARWCh) proběhl ve Švýcarsku v roce 2001. Provázelo ho studené a deštivé počasí náročné jak pro závodníky, tak i pro organizátory. Vítězem se stal finský tým Nokia Adventure. Druhé mistrovství světa proběhlo až v roce 2004 v New Foundlandu v Kanadě. Závod charakterizovala vysoká rychlost, první velká běžecká část a nádherné přírodní scenérie. Závod vyhrál tým složený ze dvou silných týmů Nike ACG/Balance Bar. V roce 2005 proběhl ARWCh ve Weasportu na Novém Zélandu. Na trasu závodu vyrazilo 54 týmu, ale závod dokončilo pouze 8. Závod je označován za nejtěžší v historii. Vyhrál tým Balance Vector z Nového Zélandu. Klání se účastnil i český tým Salomon/OpavaNet. V letošním roce proběhne ARWCh v Laponsku ve Švédsku (www.arworldseries.com, 2006).

Pro účast v Adventure Race World Championship platí pevná pravidla:

- družstva zvítězivší na všech závodech třídy ARWS
- jakékoli družstvo, které na těchto závodech skončilo jako druhé
- jakékoli družstvo, které se zúčastnilo a dokončilo 2 závody třídy ARWS
- jakékoli družstvo, které se zúčastnilo a dokončilo 1 závod třídy ARWS
- družstva, která se zúčastnila a dokončila závody třídy ARWS v předchozích letech
- družstva, která zvítězila v jiných uznávaných závodech, které nejsou ve třídě ARWS
- družstva z jiných zemí, pokud již tyto země nejsou reprezentovány

- družstva z hostitelské země.

The Raid World Champions

Jde o seriál soutěží The Raid World Cup vrcholících finálovým závodem Adventure Race World Champions, umožňující vítězům přímý postup na Adventure Race World Champions. Seriál je složen ze tří nominačních závodů, z nichž dojde k postupu na finálový závod ve Francii. Do seriálu jsou zařazeny nejlepší týmy z určených geografických zón s přesně stanovenými kvótami na zónu (www.theraid.org, 2006).

Zóna I	Norsko, Finsko, Švédsko, Dánsko, Island – 5 týmů
Zóna II	země Beneluxu, Francie, Švýcarsko, Velká Británie, Irsko – 10 týmů
Zóna III	Německo, Rakousko, Rusko, východní země – 5 týmů
Zóna IV	Itálie, Řecko, Portugalsko, Španělsko, Turecko, Slovinsko – 5 týmů
Zóna V	Afrika, Arabský poloostrov – 1 tým
Zóna VI	USA, Kanada – 6 týmů
Zóna VII	Střední a Jižní Amerika – 2 týmy
Zóna VIII	Asie, Austrálie, Nový Zéland – 6 týmů

Expedition Racing League

Seriál šesti závodů odehrávající se v Severní a Jižní Americe, Oceanii a Evropě. Je součástí Grand Raid Championship (www.expeditionracingleague.com, 2006).

- Grand Raid North America – Raid International Ukatak – Kanada
- Grand Raid South America – Terra Inkognita Argentina – Argentina
- Australia – Geo Quest XPD – Austrálie
- Grand Raid Eastern Europe – Terra Inkognita Croatia – Chorvatsko
- Grand Raid Northern Europe – German Quest Adventure Challenge – Německo
- Grand Raid Western Europe – Portugal International Expedition Race – Portugalsko

The European Adventure Cup

Seriál čtyř závodů pořádaných v Evropě, jejichž délka nepřesahuje 400 km. Jde o následující závody (www.euroadventure.net, 2006):

Česká republika	- Old Spice Czech Adventure Race
Slovensko	- Adventure Race Slovenia
Polsko	- The North Face Adventure Race
Belgie	- Malheur Raid XL.

2.3.1.3 Jednotlivé závody

V následující tabulce jsme uvedli některé zahraniční závody, jejich jednotlivé disciplíny, počet členů v týmu, typ závodu (hlídky nebo štafety), délku závodů a přibližnou dobu jejich trvání.

Tabulka č. 1 - Popis zahraničních závodů

Název závodu	Disciplína														Přibližná délka závodu (km)	Doba trvání non-stop (dny)	Závod štafet	Závod hlídek	Počet závodníků	Kontakt	
	Trekking + běh	Horská kola	Navigace	Lezení	Lanové aktivity	Divoká voda	Canyoning	Mořský kajak	Kolečkové brusle	Plavání	Hydrospeed	Ski touring	Pohyb ve sněhu	Surfing							Paragliding
Corsica Raid Aventure	x	x	x	x	x	x	x	x								350	4		x	4	www.corsicaraid.com
The Ecomotion Pro	x	x	x	x	x	x		x								500	7		x	4	www.ecomotion.com.br
The Artic Team Challenge	x	x	x	x	x			x								250	5		x	4	www.atc.gl
AR World Championship Sweden	x	x	x	x	x	x	x		x	x						800	7		x	4	www.arwc2006.com
Primal Quest	x	x	x	x	x	x		x								650	5-10		x	4	www.ecoprimalquest.com
Raid The North Extrema	x	x	x	x	x	x		x								125	1,5		x	4	www.raidthenorth.com
Patagonia Expedition Race	x	x	x	x	x			x								700	9-12		x	4	www.patagoniaexpeditionrace.com
The North Face Adventure Trophy	x	x	x	x	x	x			x							320	4		x	4	www.adventuretrophy.pl

Tabulka č. 2 - Popis zahraničních závodů

Název závodu	Disciplína														Přibližná délka závodu (km)	Doba trvání non-stop (dny)	Závod štafet	Závod hlídek	Počet závodníků	Kontakt	
	Treking + běh	Horská kola	Navigace	Lezení	Lanové aktivity	Divoká voda	Canyoning	Mořský kajak	Kolečkové brusle	Plavání	Hydrospeed	Ski touring	Pohyb ve sněhu	Surfing							Paraglaiding
Adventure Race Slovenia	x	x	x	x	x	x	x			x						260	3		x	4	www.adventurerace.si
Malheur Raid XL	x	x	x	x	x	x				x						230	2 - 3		x	2	www.adventurerace.be
Explore Sweden Expedition Adventure Race	x	x	x	x	x	x						x	x			500	4		x	4	www.exploresweden.se
Bergson Winter Challenge	x	x	x	x	x							x	x			400	5		x	4	www.adventurerace.pl
Adventure Racing Poland Championship	x	x	x	x	x	x			x	x						450	4		x	4	www.adventurerace.pl
The Wilderness ARC	x	x	x	x	x	x				x						400	5		x	4	www.aceraces.com/wildernessarc
German Quest Adventure Challenge	x	x	x	x	x	x	x			x						300	3		x	4	www.adventurerace.de
XPD Australia	x	x	x	x	x	x										650	10		x	4	www.xpd.com.au
Terra Incognita	x	x	x	x	x	x		x								400	5		x	4	www.adventurerace.hr
Dolomitenmann	x	x					x								x	50		x		4	www.dolomitenmann.com
Outdoortrophy	x	x					x								x	51 km bez paraglaidinku		x		4	www.outdoortrophy.com
Cape Town Man	x						x							x	x	65 km bez paraglaidinku		x		4	www.redbullcapetownman.com

Z tabulek č. 1 a 2 lze vyčíst, že nosnými disciplínami v survivalových závodech jsou horská kola, treking, navigace, divoká voda, lezení a lanové aktivity. Závody jsou převážně koncipovány jako vícedenní pro čtyřčlenné hlídky a délka závodu se pohybuje v rozmezí přibližně 250 km až do 700 km.

2.3.2 Domácí přírodní víceboje

2.3.2.1 Organizace závodů v České republice

V současné době jsou soutěže v přírodním víceboji zastřešeny Českou asociací extrémních sportů (ČAES). Ta vznikla v roce 1996 a je součástí Českého svazu tělesné výchovy.

Česká asociace extrémních sportů je sdružení, které organizuje a řídí outdoor extrémní sportovní soutěže v ČR. Extremní soutěže jsou sportovní soutěže kombinované ze sportovních disciplín (nepřípustné jsou klasické kombinace: dua, tria ... tlonové, moderní pětiboj, sdružený závod na lyžích ...). Soutěží se v závodech

jednotlivců, hlídek (survivaly ...) a štafet. Členy ČAES se mohou stát všichni příznivci outdoor "extremního" sportu bez omezení. Registrace je zdarma a mohou se registrovat jednotlivci i týmy (kluby, oddíly). Právní subjektivita týmů není podmínkou. Registrovat se můžete na závodech při prezentaci nebo u předsednictva ČAES (<http://caes.cz/>, 2006).

Samostatnou sekci působící pod hlavičkou České asociace extrémních sportů je Česká asociace horského orientačního běhu a rogainingu (ČAR).

Rogaining je extrémní vytrvalostní sport založený na navigaci v terénu a týmové spolupráci. Úkolem hlídky je v určeném časovém limitu nalézt za pomoci mapy (zpravidla 1 : 50 000) a kompasu co nejvíce kontrolních bodů. Časový limit je 6, 12 nebo 24 hodin, počet členů hlídky 2 až 5. Na mistrovských závodech se soutěží ve dvojicích na 24 hodin ve třech základních kategoriích - muži, ženy a mix. Horský orientační běh je orientační závod dvojic v terénu na velmi dlouhé vzdálenosti. Hlavním rozdílem oproti rogainingu je předem stanovené pořadí, ve kterém musí dvojice projít všemi kontrolními body. Vítězí dvojice s nejnižším časem. Tratě se pohybují okolo 30 km pro muže a 20 km pro ženy (vzdušnou čarou) (<http://car.shocart.cz>, 2006).

2.3.2.2 Charakteristika závodů

Charakterizovat přírodní víceboje není jednoduché. Tyto závody nemají nikde přesně stanovená pravidla, co se týče trati, obsazení disciplínami, délky závodu. Jednotlivé závody jsou ovlivněny hlavně prostředím, ve kterém se konají, možnostmi organizátorů, a to jak po stránce materiální, tak i z hlediska bezpečnosti závodu. V neposlední řadě je skladba disciplín ovlivněna i jejich oblibou u organizátorů.

2.3.2.3 Rozdělení závodů

Díky různorodosti jednotlivých závodů v přírodním víceboji je možné jejich rozdělení do několika kategorií, a to z hlediska termínu závodu, délky, náročnosti apod. Samozřejmě, že zde uvedené rozdělení není dogmatické, ale jen jedno z mnoha.

Rozdělení dle ročního období

Pořádané závody lze od sebe rozlišit z pohledu v jakém ročním období probíhají následovně:

- zimní - převážná část pohybu po trase je na lyžích, sněžnicích
- letní - hlavní náplní je běh, horské kolo, divoká voda
- celoroční - jde většinou o několik dílčích závodů konaných během roku započítaných v jeden závod – Outdoorman.

Rozdělení dle počtu závodníků v týmu

Při dělení závodu dle počtu závodníku v týmu můžeme závodníky rozdělit na:

- jednotlivci - každý závodník absolvuje závod sám za sebe (muži, ženy)
- hlídky - hlídka (družstvo) absolvuje celý závod společně (muži, ženy, smíšené hlídky – minimálně jedna žena a jeden muž)
- štafety - každou disciplínu plní vždy jeden člen týmu, jeden člen týmu může absolvovat i více disciplín, pokud to umožňují pravidla závodů (muži, ženy, smíšené štafety – minimálně jedna žena a jeden muž).

Rozdělení dle daného postupu v závodě

Z hlediska postupu závodníka během závodu je možné zařadit závody do těchto skupin:

- trasa závodu je pevně určená pro všechny závodníky
- trasa závodu není pevně určena (závodníci si volí sami), ale je dán přesný postup po kontrolách
- trasa závodu a postup po kontrolách není určen, závodníci si ho volí sami (scorelauf).

Rozdělení dle trvání závodu

Jednotlivé závody se od sebe odlišují i dobou trvání závodu. Toho můžeme využít v následujícím dělení:

- půldenní - tzv. sprinty, doba trvání závodu je cca do 5 hodin
- jednodenní - doba trvání závodu je cca do 12 hodin
- 24 hodinové - non-stop závody, zpravidla začínají večer
- vícedenní - jednotlivé etapy na sebe přímo nenavazují
- vícedenní - jednotlivé etapy na sebe přímo navazují, non –stop závod.

Rozdělení dle počtu disciplín

Pro jednoduché dělení závodů lze použít počty disciplín v závodech:

- závody s méně jak pěti disciplínami
- závody s více jak pěti disciplínami včetně.

Rozdělení dle charakteru jednotlivých disciplín

Kombinací disciplín založených na technické náročnosti a fyzické zdatnosti umožňuje dělení závodu na:

- v závodě převažují disciplíny založené na fyzickém fondu závodníka
- v závodě převažují disciplíny založené na technickém fondu závodníka
- závod je rovnoměrnou kombinací disciplín náročných jak po technické, tak i fyzické stránce.

Rozdělení dle náročnosti na sportovního vybavení závodníků

Dle potřeby speciálního sportovního vybavení lze závody rozdělit na tyto skupiny:

- jednotlivé disciplíny nekladou nároky na sportovní vybavení závodníka
- jednotlivé disciplíny kladou nároky na sportovní vybavení závodníka.

Přes výše uvedené činitele, které ovlivňují jednotlivé závody, lze pozorovat shodné rysy závodů:

- většina závodů se odehrává ve volné přírodě a trasa závodu nebývá totožná s předcházejícími ročníky
- závody bývají fyzicky a technicky náročné a od samotných závodníků vyžadují všestrannost
- převážná část pohybu v neznámém terénu vyžaduje základní znalosti orientace (práce s mapou a busolou), správný úsudek o volbě trasy (kratší trasa nemusí být rychlejší)
- závodníci při plnění jednotlivých disciplín mnohdy překonávají sami sebe; samotné dokončení závodů je pro mnohé osobním vítězstvím
- jednotlivé disciplíny mnohdy vyžadují povinné vybavení, které si během závodu přepravuje sám závodník
- závodníci, kteří vyzkoušejí jeden závod, se většinou účastní i dalších závodů
- závodníkům přinášejí závody dobrodružství, riziko a prožitek.

2.3.2.4 Popis závodů

Není jednoduché obsáhnout zde všechny závody, které svojí náplní splňují podmínky zařazení do skupiny přírodních vícebojů. Jde o závody pořádané jednotlivými sportovními oddíly, organizacemi pracujícími s dětmi a mládeží (ČASPV, SOKOL, AŠSK) a v neposledním případě i o firemní akce. V práci jsme uvedli závody, které lze zařadit do kategorie republikové a historicky významné. Pro seznámení se závody pořádanými v roce 2006 bylo určujícím prvkem jejich zařazení do kalendáře akcí zastřešených Českou asociací extrémních sportů.

Závody pořádané v předcházejících letech

Při získávání informací o závodech pořádaných v předchozích letech jsme vycházeli převážně z informací z propozic k jednotlivým závodům (Chaloupský, 2006) a uvedených v periodikách zabývajících se sporty v přírodě (Fibír, 1999, Ročejdl, 1999 - 2001, Vaněk, 2003 – 2005)

Závod Zkušených

Závod zkušených probíhal jako závod dvojic vždy na jiném místě republiky a jednotlivé disciplíny byly upřesňovány dle možností dané lokality závodu. Závod trval většinou tři dny a skládal se z dvou až tří etap obsahujících lezení, horské kolo, orientační běh, divoká voda a další survivaloviny. Byly vyhlašovány následující kategorie: muži, ženy a smíšené dvojice.

Zimní Závod Zkušených

Byl obdobou Závodu zkušených. První ročník proběhl 21. – 23. 3. 1997 ve Vysokém nad Jizerou jako závod dvojic. Skládal se z lyžařské všestrannosti na lyžích běžeckého typu: běh, sjezd, slalom, terénní skok, lyžařská turistika, skisurvivaloviny, zimní táboření, horské kolo, lezení. Závod se skládal ze tří etap (noční páteční, sobotní a nedělní) v kategoriích muži, ženy a smíšené. Organizátorem byl opět P. Ďoubalík jako u Závodu Zkušených.

Závod Lazarů

Závod Lazarů byl víkendový závod dvojic, jehož první ročník se uskutečnil v květnu 1998 v Hronově a přilehlém okolí. Skládal se z následujících disciplín: horské kolo, orientační běh, lanové dráhy, brodění Metuje, lezení, slanění hradu, dusman kross, apod.

Zimní Závod Lazarů

Zimní Závod Lazarů byl původně vyhlášen jako druhý ročník Závodu Lazarů a konal se v listopadu 1998. Díky zasněžené trati byl závod přejmenován na Zimní Závod Lazarů a odehrával se v okolí Police nad Metují, Stárkova, Skal, Ostaše.

Outdoorman

Outdoorman se dá volně přeložit jako závod čtyř ročních období. Jde o čtyři víkendové závody odehrávající se každý v jiném ročním období (lyže - zima, divoká voda - jaro, horské kolo - léto, běh+lezení – podzim). V sobotní části jde o dlouhé orientační závody formou scorelaufů (volný výběr postupu). Nedělní soutěže jsou koncipovány jako krátkodobé technické soutěže. První seriál závodů proběhl v roce 1997. Vypsání kategorie: muži, ženy, smíšené dvojice.

Krkonošský jarní survival

Krkonošský jarní survival probíhal v Herlíkovicích a organizovaly ho Vysoká škola pedagogická a Vysokoškolský sportovní klub v Hradci Královém. Závod se skládal ze dvou etap (vytrvalostní a technické) a ty obsahovaly následující disciplíny: horské kolo, orientační běh, divoká voda, lezení, běh na lyžích, trekking. Byl vypsán pro dvojice v následujících kategoriích: muži, ženy a smíšené.

HI-TEC Survival

HI-TEC Survival probíhal v Českém ráji a Prachovských skalách. Organizátorem byl J. Tišer a Sport Relax. Základem byly následující disciplíny: horské kolo, orientační běh, lezení, plavání, kanoistika. Byl vypsán pro dvojice v kategoriích: muži, ženy a smíšené.

Winter Survival

Winter Survival je mezinárodní mistrovství armády České republiky pořádané Vojenskou Akademií Brno. Závod se odehrává v Jeseníkách a je vypsán pro tříčlenná mužská družstva. Základem jsou tyto disciplíny: lezení (klasické i v ledu), lanové techniky, orientační běh, lyže sjezdové i běžecké, pohyb v těžkém terénu, přežití ve volné přírodě.

Mistrovství sebe samého

Mistrovství sebe samého se odehrávalo v Nezdenicích. Skládalo se ze tří etap: sobotní denní, noční a nedělní. Základem byly následující disciplíny: horské kolo,

orientační běh, lezení, a bylo vypsáno pro dvojice v následujících kategoriích: muži, ženy a smíšené.

Mada Raid

Mada Raid se skládal ze dvou etap (sobotní a nedělní) a odehrával se v Brně. Základem byly následující disciplíny: horské kolo, orientační běh, lezení, lanové aktivity a kanoistika a byl vypsán pro dvojice v kategoriích: muži, ženy a smíšené. Organizátory byly: VSK Univerzita Brno, KTV Masarykovy univerzity v Brně.

Akademické mistrovství v Survivalu

Akademické mistrovství v Survivalu pořádala katedra sportů v přírodě při FTVS UK a členové Outdoor leadership. Základem byly následující disciplíny: horské kolo, orientační běh, lezení. Byl vypsán pro dvojice v následujících kategoriích: muži, ženy a smíšené.

Pilsenman

Pilsenman je jednodenní závod jednotlivců a jak už napovídá název, závod se odehrává v okolí Plzně. Závodníci absolvují trať, která se skládá z následujících disciplín: plavání, kross, horská kola, divoká voda, orientační běh. Vypsane kategorie: muži, ženy.

Asics Běhkolezba

Asics Běhkolezba je jednodenní závod jednotlivců. Závod probíhal v Českém ráji v okolí Jíčina. Skládal se z následujících disciplín: běhu, horských kol a lezení. Vypsane kategorie: muži, ženy. Společně se závody Outdoorman, Posázavská Trilogie, Pilsenman a Jesenický Tvrdák byl vyhlášen jako pohár jednotlivců pod hlavičkou České asociace extrémních sportů.

Pražský parkový survival

Pražský parkový survival je závod odehrávající se v okolí Hostivařské přehrady. Závod je koncipován jako jednodenní a je složen z následujících disciplín: kajak, lezení,

orientační běh, horské kolo, kolečkové brusle a koloběžky. Závod pořádá VŠTJ Ekonom Praha. Vypsány jsou kategorie jednotlivců: muži a ženy.

Závody pořádané v roce 2006

Pro získání informací k jednotlivým závodům pořádaných v roce 2006 jsme využili internetové stránky České asociace extrémních sportů (www.caes.cz, 2006), kde jsou uvedeny internetové odkazy na jednotlivé závody.

Zimní Nadoraz

Je koncipován jako 24 hodinový závod hlídek s přespáním v zimní přírodě. Hlídky (dvojice) během něj získávají body v jednotlivých etapách. Dvojice postupně absolvují běžecký závod s vloženými dovednostními disciplínami, který bude pokračovat testem dalších typicky zimních dovedností (orientace a pohyb v zimním terénu, skialpový závod, sněžnicemi, hledáním v lavině, lezením, atd.). Noc dvojice přečká buď ve vlastně zbudovaném bivaku nebo ve stanu. Závod má prověřit připravenost závodníků na pobyt v zimní přírodě. Vypsané kategorie: muži, ženy, smíšené dvojice. Závod Zimní Nadoraz pořádá o.s. KSP ve spolupráci s Klubem sportu v přírodě SK UP Olomouc.

Sadoorman

Závod je určen pro jednotlivce. Převážná část závodu probíhá na lyžích. Jde o tyto disciplíny: lyžařský orientační běh (LOB), skiatlon, severskou kombinaci, sprint a maratón. Závod je rozdělen do dvou etap. První etapa probíhá od soboty ráno do noci a druhá se odehrává v neděli.

Posázavská Trilogie

Posázavská trilogie je jednodenní závod, skládající se ze tří disciplín. Jde o běh, divokou vodu a horské kolo. Nejdříve závodníci absolvují běžeckou část, posléze sjedou určený úsek Sázavy a následuje návrat na horském kole. Je vypsáno více kategorií: jednotlivci (muži, ženy), dvojice (muži, ženy, smíšené dvojice) a dvojice + dítě do 15

let. Do celkového hodnocení České asociace extrémních sportů se započítávají pouze kategorie jednotlivců. Organizátorem tohoto závodu je Vodácké a turistické centrum Bisport v Týnci nad Sázavou.

Letní Nadoraz

Nadoraz je závod hlídek (dvojic) ve víceboji outdoorových sportů (horské kolo, orientační běh, skalní lezení, jízda na kajaku, plavání, lanové překážky, atd.). Nadoraz survival 2006 je zařazen jako MČR v survivalu dvojic. Je to náročný tříetapový závod, který si ovšem účastníci mohou přizpůsobit dle vlastních možností. Cílem závodu je nasbírat v časovém limitu co nejvyšší počet bodů, které jsou udělovány za splnění jednotlivých stanovišť. Vypsane kategorie: muži, ženy, smíšené. Letní Nadoraz opět pořádá o. s. KSP ve spolupráci s Klubem sportu v přírodě SK UP Olomouc.

Survival DKNV

Survival 2006 je organizován jako 24hodinový non-stop závod dvojic. Jeho základem je horizontální i vertikální lokomoce, po souši i po vodě, nocí i dnem, s botami i bez, proložená rozličnými disciplínami - lezením na umělé stěně, plaváním ve volné vodě i v bazénu, sláněním (cca 30 m), skálolením obtížnosti IV - VII+, přemostěním a přeláněním skalních roklín a dalšími "survivalovinami". Závod proběhne v okolí Hluboké nad Vltavou, Českého Krumlova a Zlaté Koruny. Vypsane kategorie: muži, ženy, smíšené. Závod je organizován Akademií múzických umění v Praze a Obecním úřadem v Hluboké nad Vltavou.

Jesenický Tvrdák

Jesenický Tvrdák je jednodenní závod jednotlivců složený z disciplín jako jsou: orientační běh, plavání, cross, horská kola, divoká voda, lezení, bouldering, střelba z malorážky, apod. Závod se odehrává v Jeseníkách v okolí Nové Vsi u Rýmařova. Vypisovány jsou tyto kategorie: muži, ženy, veteráni, junioři. Závod pořádá Česká asociace extrémních sportů spolu s SK SP Kylešovice.

EXTRÉM CUP

EXTRÉM CUP je jednodenní štafetový závod šestičlenných družstev v extrémních sportech. Jedná se o tyto disciplíny (v pořadí závodu): kajak, cross-country běh, lezení, horské kolo a paragliding. Akce se odehrává na Malé Skále v Českém ráji a přilehlém okolí. V závodě mohou startovat i neúplná družstva, pokud absolvuje některý ze členů týmu více disciplín. Vypsány jsou tyto kategorie: muži, ženy, smíšená družstva a veteráni. Pořadatelem závodu je SK Tuleň Jablonec nad Nisou.

ADRENALIN CUP

ADRENALIN CUP je jednodenní štafetový závod čtyřčlenných družstev. Závod je obdobou známého DOLOMITENMANNA. Každý z členů může absolvovat pouze jednu disciplínu. Pořadí disciplín je následující: běh do vrchu, paragliding, horská kola, kajak. Závod se odehrává v Beskydech v okolí Lysé hory. Vypsány jsou tyto kategorie: muži, ženy. Pořadatelem závodu je Seven Days Agency.

Tvrďák

Jedná se o jednoetapový denní vytrvalostní závod jednotlivců složený z po sobě jdoucích sportovních outdoorových disciplín (plavání, lezení, horská kola, orientační běh, apod.). Jak tvrdí pořadatelé: „Závod je otevřený každému, kdo má rád aktivní pohyb ve volné přírodě a chce se závoděním především bavit“. Závod se odehrává v okolí obce Hýskov. Vypsány jsou tyto kategorie: muži, ženy. Pořadatelem závodu je HO TJ Lokomotiva Beroun.

CZECH ADVENTURE RACE

CZECH ADVENTURE RACE je nejtěžší dobrodružně expediční outdoorový závod (treking, horská kola, orientační běh, lezení, divoká voda, plavání, jeskyňáření, kolečkové brusle, apod.) pořádaný v ČR. Startují čtyřčlenné týmy, na které čeká trať dlouhá přes 300 km a časový limit 75 hodin (3 dny a 3 noci). Každý tým hledá optimální postup. Volí vlastní strategie, jako je zvolené tempo, odpočinek. Závod absolvují týmy non-stop. Trať je v mapě vyznačena kontrolními body, mezi kterými spánek, stravování aj. je čistě na samotných týmech. Během závodu musí závodníci prokázat svou fyzickou a psychickou připravenost, individuální dovednosti, ale i

schopnost týmové spolupráce. Stačí, aby jen jeden člen týmu nezvládl nástrahy závodu a skončí snažení celého týmu. Závod proběhne v okolí Řevnic u Prahy. Vypsane kategorie: muži, ženy, smíšené týmy. Závod je organizován CTVS VŠE Praha a VŠTJ Ekonom Praha a je zařazený do série závodů European Adventure Cupu

BRENDY Survival

BRENDY Survival je jednodenní závod hlídek pro mládež. Hlídky jsou dvoučlenné v následujících kategoriích: chlapci, dívky, smíšené, rodič + dítě a dospělí. Závod je složen z následujících disciplín: horské kolo, orientační běh, lezení, lanové aktivity, divoká voda. Závod pořádá Yetticlub Trutnov.

BOBR CUP

BOBR CUP je jednodenní štafetový závod tříčlenných družstev v extrémních sportech. Jedná se o tyto disciplíny (v pořadí závodu): běh, horská kola, polodivoká voda. Akce se odehrává v Litovli a přilehlém okolí. Vypsány jsou kategorie: muži, ženy a veteráni. Pořadatelem závodu je TJ Vodní Sporty Litovel.

HighLander

HighLander je jednodenní vytrvalostní závod jednotlivců složený z po sobě jdoucích sportovních outdoorových disciplín (lezení, horská kola, orientační běh lodě, apod.). K průběžnému zaznamenávání časů během závodu slouží elektronický čip (Sportlident). Závod se odehrává v okolí obce Vanov u Telče. Vypsány jsou tyto kategorie: muži, ženy, junioři, příchozí (zjednodušené orientační disciplíny). Pořadatelem závodu je oddíl orientačních sportů OK Jihlava.

3. SOUHRN POZNATKŮ

Vznik a vývoj přírodních vícebojů a extrémních sportů citlivě reaguje na společenské trendy. Literární údaje informují o narůstajícím zájmu o aktivity v přírodě s prvky rizika a dobrodružství, které přinášejí současné populaci požadované prožitky. Těmito trendy se ve svých publikacích zabývají Opaschowski (2000) a Allner, Schulz (1997). Podle zde uvedených autorů je pro současnou populaci charakteristické heslo: „Hodně rizika = hodně zábavy“. Zdůvodnění rizika, dobrodružství a prožitku, které s sebou aktivity v přírodě přinášejí, najdeme i u Neumana a kolektivu (2000).

Historii přírodních vícebojů nacházíme u Neumana a kolektivu (2000). Zde jsou uvedeny základní informace o vzniku tohoto sportovního odvětví v zahraničí a o jeho částečném rozšíření a následném využití v komerční sféře. O postupném rozvoji přírodních vícebojů jako sportovního odvětví v České republice se dovídáme převážně z propozic a podkladů k jednotlivým závodům archivovaných Chaloupským (2006).

Rozborem domácích i zahraničních závodů, dělením, charakteristikou a organizací jednotlivých závodů se částečně zabývá Doležel (1999) ve své diplomové práci „Soutěže typu „survival“ jako komplexní forma výcviku ve speciální tělesné přípravě příslušníků AČR“. Toto seznámení je pouze částečné, protože hlavní cílem této diplomové práce bylo vytvoření koncepce tohoto typu závodu pro potřebu výcviku Armády České republiky.

Občasné informace o závodech v přírodním víceboji nalezneme v periodikách Dobrodruh (1997 – 2005) a Outdoor magazín (2001 – 2005). Tyto informace se týkají přímo samotných závodů. Autory těchto článků jsou většinou organizátoři nebo v menší míře i účastníci.

Z výše uvedeného vyplývá, že domácích publikací zabývajících se tématem přírodních vícebojů v České republice není mnoho. Většina literatury má charakter informativní.

4. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

4.1. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Diplomová práce podává komplexní přehled o sportovním odvětví přírodních vícebojů, jeho organizaci, dělení a charakteru závodů. Hlavním cílem je charakteristika skupiny závodníků, jejich přípravy, vybavení, životosprávy a specializací.

4.2. VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Dotazovacím šetřením u vybrané skupiny závodníků a analýzou získaných materiálů chceme odpovědět na tyto otázky:

1. Má oblíbenost závodů v přírodním víceboji stoupající tendenci?
2. Jsou přírodní víceboje určeny pouze pro úzký okruh specialistů podřizujících svoji přípravu specifikám přírodních vícebojů?
3. Ovlivňuje charakter závodu, počet disciplín a náročnost závodu počet závodníků?
4. Mohou se přírodních vícebojů účastnit i lidé pravidelně sportující se zájmem o sporty v přírodě?

4.3. TEORETICKÉ ZDŮVODNĚNÍ

Touto prací přispějeme k bližšímu seznámení běžné populace s přírodními víceboji jako nově se formujícím sportovním odvětvím. V práci se pokusíme vyhodnotit a zároveň vzájemně porovnat počty závodníků na jednotlivých závodech pořádaných v roce 2004 a 2005. Pokusíme se charakterizovat startovní pole z pohledu složení,

materiálního vybavení, sportovní přípravy, obliby určitého typu závodu, životosprávy a sociálního postavení jednotlivých závodníků.

Tím by mohlo dojít k většímu zájmu sportovní veřejnosti a médií a z nich vyplývajícího většího zájmu ze strany sponzorů a následně dalšímu rozvoji tohoto sportovního odvětví.

4.4. ROZSAH PLATNOSTI

4.4.1 Vymezení

Získané informace jsou platné k přelomu roku 2005 a 2006, nelze je proto brát za vyčerpávající v následujících letech. Dotazník je určen pro závodníky pravidelně se účastnící závodů v přírodním víceboji v sezóně 2005 pod hlavičkou České asociace extrémních sportů (ČAES). Vzhledem k náročnosti zpracování a vyhodnocení dotazníků nelze dotázat všechny závodníky účastnící se závodů v přírodním víceboji v období 2000 - 2005 pod hlavičkou ČAES, ale pouze určitou část pravidelně se účastnících závodníků. Informace o závodech ČAES budou aktuální k prvnímu čtvrtletí roku 2006 vzhledem k termínu odevzdání diplomové práce.

4.4.2 Omezení

Práce je omezena ochotou spolupráce závodníků na prováděném výzkumu, dostupností informací o závodech, o počtu účastníků a o výsledcích z předchozích let. Dále samotným okruhem a obsahem otázek, který nemůže tuto oblast plně obsáhnout.

5. PRŮBĚH ZPRACOVÁNÍ A METODIKA PRÁCE

5.1. SBĚR DAT

Získávání základních informací potřebných při zpracování této diplomové práce lze rozdělit na dva hlavní okruhy.

- informace o závodech a ze závodů
- informace od samotných závodníků

Informace získané o závodech jsme použili v teoretické části, informace ze závodů (výsledkové listiny) v části praktické. Informace od samotných závodníků jsme zpracovali v praktické části, kde tvořily nosnou část pro zpracování diplomové práce.

V teoretické části pro nás bylo nejdůležitější zmapování jednotlivých závodů, kvalifikací na mistrovské závody a jejich organizaci, a to jak v České republice, tak i v zahraničí. Vzhledem k tomu, že knižních publikací zabývajících se tímto sportovním odvětvím je minimální množství, byli jsme nuceni použít pro vyhledání potřebných údajů jiných informačních zdrojů. Část informací jsme získali z diplomové práce zabývající se tímto tématem, z časopisů, periodik a reportáží z jednotlivých závodů. Současně jsme použili informace, které jsme získali při účasti na těchto závodech a od samotných závodníků. Nejvíce informací potřebných pro zpracování této části diplomové práce jsme vyhledali na internetových stránkách jednotlivých závodů, zastřešujících organizací a v neposlední řadě i týmů. V praktické části týkající se samotných závodů jsme se zaměřili převážně na počet startujících závodníků jak v jednotlivých ročnících daného závodu, tak i účast jednotlivých závodníků na více závodech v jednom roce. Pro zpracování jednotlivých dat jsme použili obsahovou analýzu.

Pro získání potřebných informací od závodníků jsme zvolili metodu dotazníku a to hlavně ze dvou následujících důvodů. Získání údajů od co největšího počtu

závodníků účastnících se těchto závodů, tím i vytvoření základního výzkumného souboru a zároveň k přesnému vymezení okruhu získávaných informací. Pro distribuci dotazníků jsme zvolili elektronickou poštu. Hlavními výhodami této námi zvolené metody je rychlost potřebná k doručení dotazníků, jejich snadné vyplnění dotazovanými, odeslání zpět a následné zpracování. Další nemalou výhodou bylo zanedbatelné finanční zatížení.

Původně bylo naším záměrem získat kontakty na jednotlivé závodníky od samotných organizátorů závodů a zastřešující organizace (České asociace extrémních sportů). Díky existenci zákona o ochraně osobních údajů, který znemožňuje předávání osobních údajů třetím osobám, jsme byli nuceni od tohoto záměru ustoupit. Ze strany poptaných organizátorů nám byla nabídnuta pomoc s rozesíláním dotazníku a žádosti o spolupráci také jejich jménem. Současně došlo k umístění dotazníku na internetové stránky ČAES. Z takto odeslaných dotazníků nelze bohužel určit návratnost.

5.2. POPIS POUŽITÉ TECHNIKY VÝZKUMU

5.2.1 Dotazník

Dotazník je v podstatě standardizovaným souborem otázek, jež jsou sestaveny a formulovány z jednoho centra tak, aby byl ve všech případech stejný. V tom je právě obsažen efekt velkého kvantifikátoru, čili hlavní význam dotazníkové techniky (Lamser, 1966).

Metodu dotazníku můžeme považovat za jednu z nejvíce používaných technik sběru dat. Pro získání potřebných dat od vybrané skupiny závodníků jsme i my zvolili metodu dotazníku. Jako každá metoda má své výhody i nevýhody. Zde jsou uvedené některé z nich.

Výhody

- možnost získání velkého množství dat z velkého prostoru
- rychlý a ekonomický sběr dat zvláště při použití elektronické pošty

- získání velkého množství dat ke zkoumanému problému
- nižší časová náročnost při provádění výzkumu a při zpracování výsledků
- více času k promyšlení odpovědi s možností získání potřebných informací
- odpadá možnost zkreslení při komunikaci dotazující – dotazovaný
- někteří lidé neradi poskytují rozhovory, dotazník zachovává jejich anonymitu

Nevýhody

- nutnost jednoduchých a jasných otázek
- získané odpovědi jsou konečné, nelze je doplnit – nepružné
- nelze použít při potřebě hloubkového výzkumu
- není úplná jistota z vyplněných odpovědí, zda byl dotazník vyplněn dotazovanou osobou
- ohrožena nezávislost odpovědí
- nevhodný pro spontánní odpovědi
- nejistá návratnost

5.2.1.1 Návratnost

Při použití dotazníků jako hlavní výzkumné metody je problém s jejich návratností. Je to poměr mezi dotazníky odeslanými a zpětně doručenými udávaný v procentech. Návratnost jednotlivých dotazníků by se měla pohybovat mezi 60 – 75%. Samotná návratnost je ovlivněna několika faktory:

- ochota dotazovaného spolupracovat
- délka dotazníku
- špatná formulace otázek
- špatné načasování rozeslání dotazníku
- vzdělání dotazovaného

- nevhodný způsob vrácení dotazníku
- skupina dotazovaných ve výzkumu.

U námi rozeslaných dotazníků nelze určit návratnost. Z důvodů existence zákona na ochranu osobních údajů byly námi vytvořené dotazníky rozeslány samotnými organizátory a umístěny na internetových stránkách České asociace extrémních sportů. Z takto distribuovaných dotazníků nelze určit přesný počet dotazovaných závodníků.

5.2.1.2 Zásady pro tvorbu dotazníku

Při vytváření našeho dotazníku jsme si byli vědomi určitých zásad při jeho tvorbě, aby bylo dosaženo jeho platnosti a spolehlivosti:

- vhodná formulace otázek, základ získání všech potřebných údajů pro výzkum
- otázky musejí být jasné a srozumitelné
- kladené otázky se mají týkat daného tématu
- otázky na sebe mají logicky navazovat od nejlehčích po nejtěžší
- pořadí otázek
 - snadné otázky – zaujetí dotazovaného
 - méně zajímavé otázky
 - osobní otázky
 - otázky, které by mohly vést k ukončení dotazníku
- zaručit objektivnost otázek
- skladbou otázek získat důvěru a zájem dotazovaného
- zahrnutí kontrolních otázek – ověření pravdivosti
- vyhnout se zařazení sugestivních otázek
- vyhnout se otázkám, které obsahují více dotazů
- číslování otázek a stránek, grafická úprava
- určení pro koho daný dotazník je a poděkování za jeho vyplnění
- zastřešení dotazníku institucí, uznávanou osobou v daném oboru

- ověření času potřebného k vyplnění dotazníku (udává se do 30 minut, záleží na dotazované skupině a kvalitě dotazníku)

5.2.1.3 Forma otázek

Při sestavování otázek využíváme forem otázek uzavřených, otevřených a polootevřených. V naší práci jsme využili forem otázek uzavřených (číslo: 1, 3, 4, 8 - 10, 12 - 16, 18 - 21, 23, 24, 26) a polootevřených (číslo: 2, 5 - 7, 11, 17, 22, 25, 27).

uzavřené	odpovědi jsou přesně dané, dotazovaný pouze zaškrtnává vybranou odpověď, která je již připravená; lehce se zpracovávají, lépe se odpovídá na nepříjemné dotazy, možnost ztráty informací, náročnější příprava
otevřené	dotazovaný má absolutní volnost v odpovědi, nejsou určené dotazovatelem; těžce se zpracovávají
polootevřené	jde o kombinaci otázek uzavřených a otevřených, při nevhodnosti nabízených odpovědí dotazovaný odpoví vlastní formulací odpovědi; velmi oblíbený typ otázek

5.2.1.4 Typy otázek dle funkce

Otázky kladené v dotazníku lze rozdělit podle funkcí následovně: úvodní, věcné, škálovací, identifikační, filtrační, projekční a kontrolní. V naší práci jsme uvedli otázky s následující funkcí: úvodní (číslo: 4, 5), věcné (číslo: 6 – 18, 21 – 24, 27), identifikační (číslo: 1 – 3) a filtrační (číslo: 19, 20, 25, 26).

úvodní	na začátku dotazníku, navázání kontaktu a získání důvěry a zájmu
---------------	--

věcné	tvoří nosnou část dotazníku
škálovací	hodnotící otázky v provedení stupnic či grafů, k hodnocení určitého jevu, jeho intenzity na dané stupnici
identifikační	charakterizují dotazovaného (věk, pohlaví, vzdělání apod.), pozor na ztrátu identity
filtrační	umožňují logickou vazbu dotazníku, při odpovědi dotazovaného určitým způsobem na danou otázku, možnost vynechání otázek, které se ho netýkají
projekční	otázky nepříjemné pro dotazovaného, vycházejí z předpokladu, že se dotazovaný ztotožní z danou situací a svými názory a postoji odpoví - ztotožnění odpovědi s jeho osobností
kontrolní	otázka už jednou položená, ale jinak formulovaná, posouzení správnosti předchozí odpovědi

5.2.1.5 Průvodní dopis

Ke každému rozesílanému dotazníku by měl být přiložen průvodní dopis. V něm by měl být oslovený dotazovaný seznámen s údaji zajišťujícími důvěru dotazovaného. Při psaní našeho průvodního dopisu jsme řídili se následujícími body:

- co je účelem daného výzkumu
- zastřešující organizace nebo osoby
- způsob vyplnění a odeslání dotazníku
- důvod k oslovení daného dotazovaného
- prosba o spolupráci

- zaručení anonymity dotazovaného
- uvedení kontaktů na dotazovatele.

5.2.1.6 Pilotáž

Jde o první rozeslání dotazníku malému vybranému okruhu dotazovaných. Po zpětném doručení dochází k následnému vyhodnocení reakcí dotazovaných, úpravě jednotlivých otázek, jejich pořadí apod. Dotazník dostává konečnou podobu, ve které je rozeslán vybranému výzkumnému souboru.

Při pilotáži našeho dotazníku jsme využili kontaktů získaných při účastech na těchto závodech a oslovili jsme několik závodníků s prosbou o zhodnocení srozumitelnosti našeho dotazníku a případné doplnění o důležitá data.

5.2.2 Obsahová analýza

Nejedná se o typickou kvantitativní výzkumnou metodu. Ve výzkumné práci ji používáme při doplnění údajů, které jsme získali z dotazníků, rozhovorů nebo při nenavázání přímého vztahu s dotazovanými. Jde o porovnání písemných materiálů (dokumentů) vypovídajících o dotazovaném nebo se zabývajících předmětem výzkumu.

Za dokumenty považujeme jakékoliv psané texty, které obsahují informace, které mají vztah k předmětu našeho výzkumu (Ondrejko, 2005).

Dokumenty lze rozdělit do těchto kategorií:

- záměrné – výkazy, zápisy
- z iniciativy autora – deníky, životopisy, poznámky
- masověkomunikační – články v periodikách, na internetu
- fonetické – magnetické nosiče
- ikonografické – fotografie, architektura.

Při získávání dat k obsahové analýze jsme použili následující typy dokumentů: záměrné (startovní listiny), masověkomunikační (články v periodikách, na internetu) a ikonografické (fotografie).

V obsahové analýze zkoumáme obsah dokumentů prostřednictvím soustavy kategorií, které jsme si vytvořili a ve kterých je zjednodušeně vyjádřený předmět a jednotky měření (Ondrejko 2005).

Při použití obsahové analýzy jako výzkumné metody bychom měli postupovat následovně:

- stanovení dokladů
- stanovení kvantitativních kategorií
- zařazení informací
- stanovení kvantitativních jednotek.

V našem případě jsme si za dokument pro obsahovou analýzu zvolili startovní listiny. Dále jsme si určili kvantitativní kategorie (počet závodníků na jednom závodě, opakování závodníků na více závodech v jednom roce, opakování závodníků na jednom závodě ve dvou po sobě jdoucích ročnících). Kvantitativní jednotkou se pro nás stal závodník. Údaje jsme vložili do tabulek, z nichž jsme získaná data zanesli do grafů.

Obsahová analýza jako výzkumná metoda na sebe nárokuje časově a materiálově náročnou práci a její zpracování vyžaduje základní znalosti práce s tabulkovými a databázovými procesory.

5.3. ZPRACOVÁNÍ DAT

Po shromáždění všech potřebných údajů budou tyto údaje zpracovány tak, aby je bylo možno analyzovat. Při každém projektu se zpracování údajů vyznačuje zvláštními problémy, nicméně vždy je nutno informace po jejich nashromáždění upravit, určitým způsobem klasifikovat a technicky zpracovat. Úprava údajů spočívá v jejich prověře

z hlediska úplnosti a přesnosti, v doplnění chybějících informací a ve vyloučení údajů zjevně nesprávných.

Všechny získané informace budeme zpracovávat na PC v programech Word a Excel. V programu Excel vytvoříme grafy a tabulky, které použijeme pro názorné zobrazení zpracovaných dat získaných z dotazníků. Pro každý došlý dotazník vytvoříme jednotnou tabulku, z které se zanesené údaje automaticky přenesou do celkové tabulky, v níž proběhne samotné vyhodnocení došlých odpovědí. Za pomoci nastavitelných filtrů bude možno jednotlivé údaje zpřesnit vyfiltrováním. Z takto získaných numerických hodnot vytvoříme grafická znázornění. Ta posléze doplníme o textovou část.

6. VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ

6.1. STATISTIKA ZÁVODŮ

Na základě získaných údajů (ze startovních listin) o účasti jednotlivých závodníků na vybraných závodech pořádaných v roce 2004 a 2005 pod hlavičkou ČAES jsme vytvořili následující statistiky. Ty přinášejí informace o počtu závodníků v jednotlivých závodech, opakované účasti závodníků v obou letech na jednotlivých závodech, účasti závodníků v závodech dle druhu (štafety, jednotlivci + hlídky).

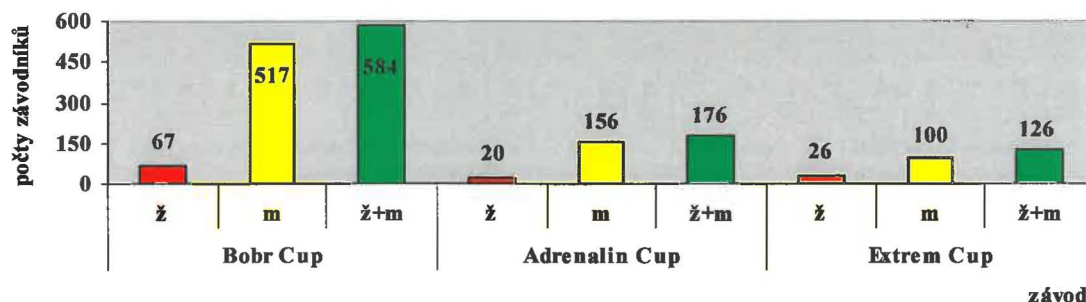
6.1.1 Počty závodníků v jednotlivých závodech

Do následujících grafů jsme zanesli počty závodníků v jednotlivých závodech dle rozdělení na muže, ženy a celkově. Dále jsou grafy rozděleny podle roku konání závodů (2004, 2005) a podle formy závodu - zda se jednalo o závody, kde jednotlivci nebo hlídky absolvují celou trať závodu, nebo zda šlo o závody štafet, kde každou disciplínu absolvuje jiný závodník.

6.1.1.1 Závody štafet

Graf č. 1

Počet účastníků na závodech štafet v roce 2004

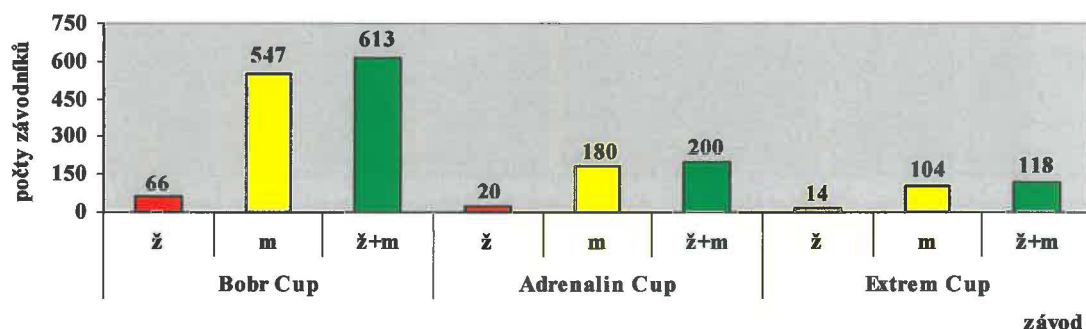

Největší počet závodníků při závodech štafet absolvovalo závod Bobr Cup. Což

je podle nás z velké části ovlivněno jednotlivými disciplínami a jejich náročností. Zároveň z grafu vyplývá, že většinu závodníků na těchto závodech tvoří mužská populace.

Graf č. 2

Počet účastníků na závodech štafet v roce 2005

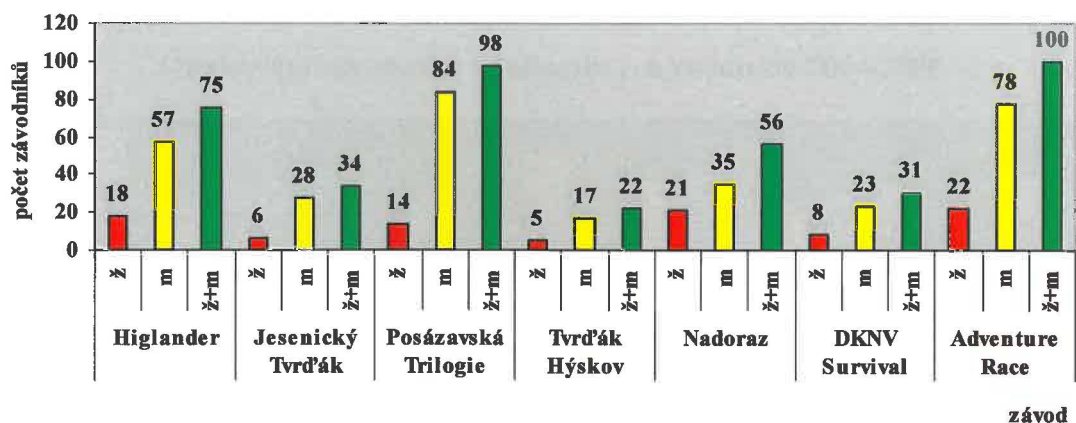

Poznátky z roku 2004 uvedené v grafu číslo 1 se s rokem 2005 téměř shodují.

6.1.1.2 Závody jednotlivců a hlídek

Graf č. 3

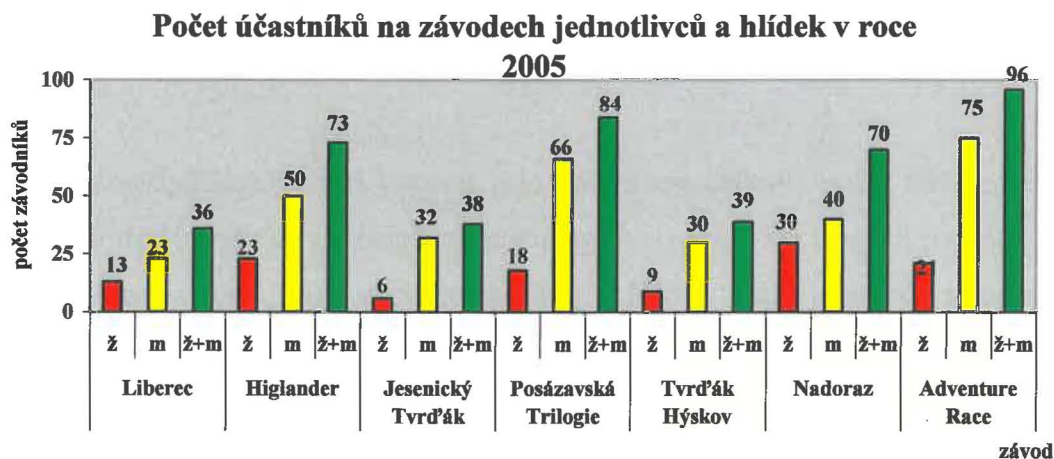
Počet účastníků na závodech jednotlivců a hlídek v roce 2004

Největší počet závodníků absolvoval závod Adventure Race. Je to dáno atraktivností tohoto závodu. Podle naší domněnky je vysoká účast na závodech

Posázavská Trilogie z velké části ovlivněna skladbou jednotlivých disciplín. I na těchto závodech větší část startovního pole tvoří muži.

Graf č. 4

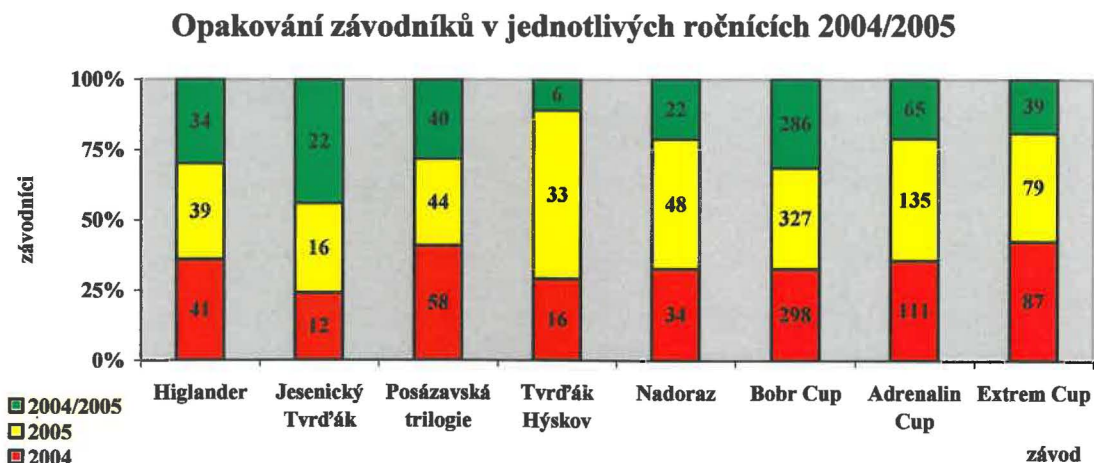

Poznatky z roku 2004 uvedené v grafu číslo 3 se s rokem 2005 téměř shodují.

6.1.2 Opakování závodníků v jednotlivých ročnících

Do následujícího grafu jsme zanesli počty závodníků účastnící se jednotlivých závodů v roce 2004, v roce 2005 a v obou letech.

Graf č. 5

Graf uvádí počty závodníků, kteří u sledovaných závodů v letech 2004 a 2005

absolvovali buď jen rok 2004, rok 2005 nebo se účastnili obou ročníků. U většiny závodů lze říci, že přibližně čtvrtina až třetina závodníků absolvovala oba sledované ročníky.

6.1.3 Účast závodníků na závodech v roce 2005

V následujících dvou grafech jsou zobrazeny celkové počty závodníků podle účasti na devíti vybraných závodech pořádaných v roce 2005 a jejich rozdělení podle zaměření na závody štafet nebo jednotlivců a hlídek. Dále jsme zde zobrazili graf zobrazující procentuální zastoupení závodníků účastnících se závodů štafetových, závodů kde každý závodník absolvuje celý závod a závodníků účastnících se obou typů závodů v jednom kalendářním roce.

Graf č. 6

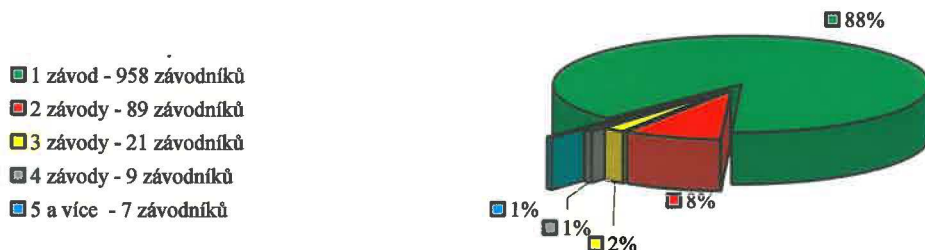
Počty závodníků ve vybraných závodech dle typu závodu

Z grafu je patrná větší účast na závodech štafet. To je dle našeho mínění zapříčiněno menší náročností technického a fyzického zvládnutí více disciplín, než je potřebné u závodů jednotlivců a hlídek.

Graf č. 7

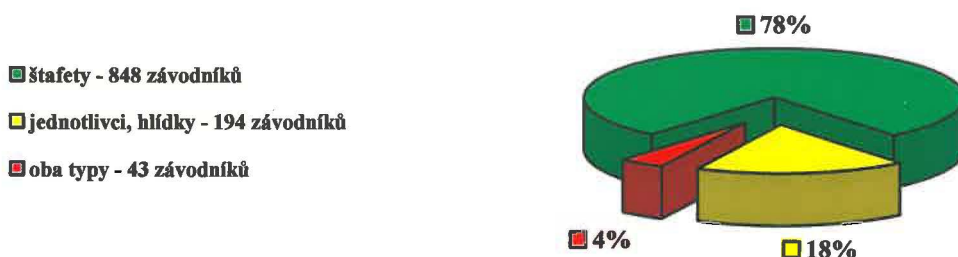
Četnost účasti závodníků na vybraných závodech v roce 2005

Z údajů zanesených v grafu vyplývá, že většina závodníků absolvuje v jednom kalendářním roce jeden závod. Toto zjištění je ovlivněno z velké části závodníky, kteří se účastní pouze závodu štafet Bobr Cup, také zařazeného do přírodních vícebojů.

Graf č. 8

Účast závodníků v závodech rozdělených podle typu závodů

Většinu startovního pole tvoří závodníci štafet. Tento graf můžeme použít k potvrzení domněnek z předchozích grafů, kde výsledky z velké části ovlivňoval závod štafet Bobr Cup.

6.2. CHARAKTERISTIKY ZÁVODNÍKŮ

Při charakteristice závodníků vycházíme z námi vytvořeného dotazníku. Velikost zkoumaného souboru je sedmdesát pět závodníků. Vytvořené charakteristiky jsme rozdělili do následujících okruhů: sociální, organizační, materiální zabezpečení, životosprávy, specializace a týmové spolupráce. V samotném grafu uvádíme

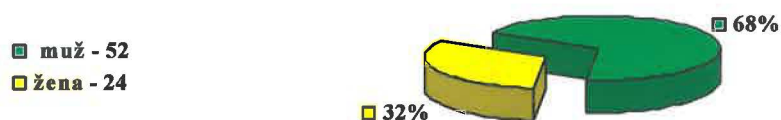
procentuální rozdělení zkoumané skupiny závodníků a v legendě uvádíme jednotlivé počty závodníků.

6.2.1 Sociální charakteristika

V následujících grafech jsou zobrazeny hodnoty o složení zkoumaného souboru dle pohlaví, jejich nejvyššího dosaženého vzdělání a věkového složení. Další graf zobrazuje podíly důvodů ovlivňující účast na závodech.

Graf č. 9

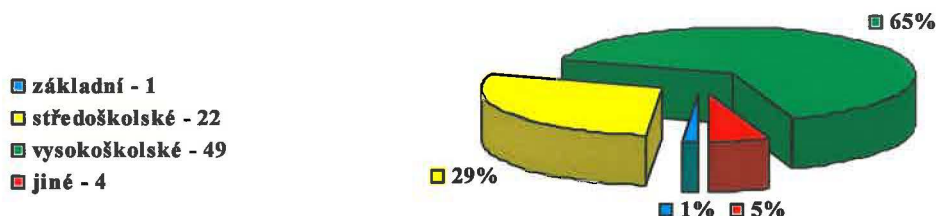
Zastoupení mužů a žen na závodech

Při porovnání zastoupení mužů a žen v závodech jsme zjistili, že většinu závodního pole tvoří muži. Což je pochopitelné vzhledem k náročnosti těchto závodů.

Graf č. 10

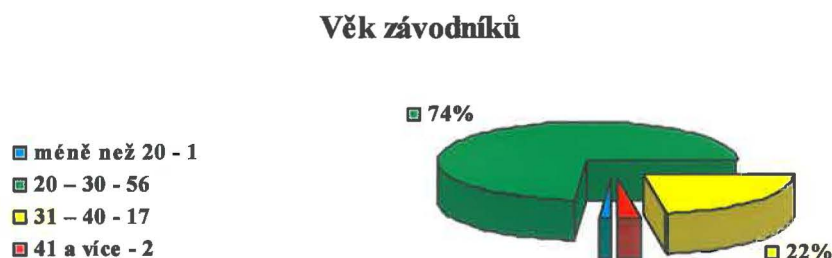
Nejvyšší dosažené vzdělání dotazovaných

Při posuzování nejvyššího dosaženého vzdělání závodníků jsme došli k výsledkům nejvyššího zastoupení závodníků s vysokoškolským vzděláním.

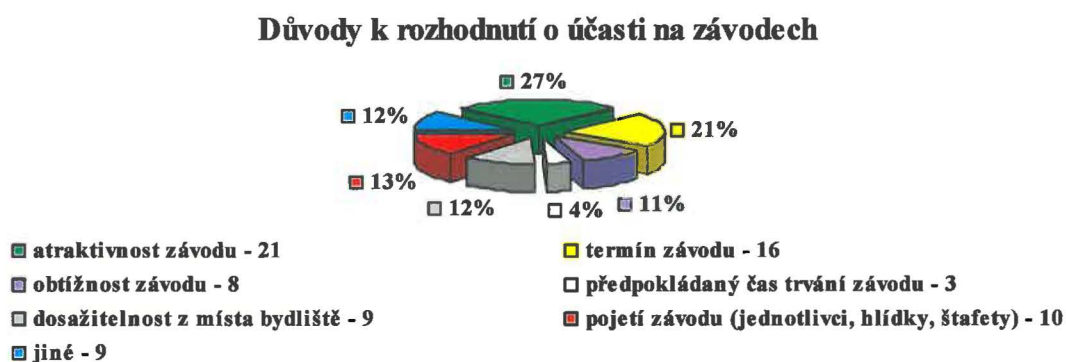
V kategorii jiné bylo dotazovanými uvedeno třikrát vyšší odborné vzdělání a jednou diplomovaný specialista.

Graf č. 11

Dle našeho zjištění lze za hlavní věkovou kategorii účastníků se těchto závodů považovat závodníky ve věku od dvaceti do třiceti let. Nejméně účastníků spadá do věkové kategorie dvacet let a méně.

Graf č. 12

Při rozhodování závodníků o účasti na vybraném závodě hraje hlavní roli atraktivita závodu, nejméně závodníků při rozhodování ovlivňuje doba trvání závodu.

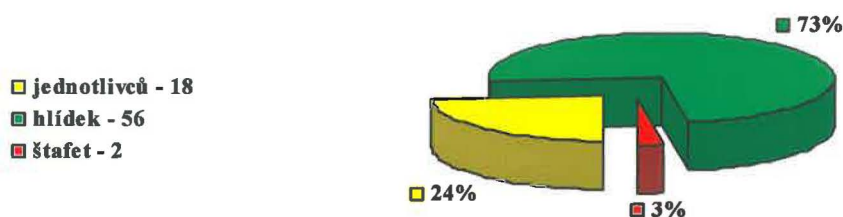
V kategorii jiné uváděli závodníci následující důvody: dvakrát kamarádi, startovné, doplnění závodu o společenskou akci, nové zážitky + poznání sám sebe, ceny pro vítěze.

6.2.2 Organizační charakteristika

V následujících grafech hodnotíme dotazovaný soubor z pohledu organizace závodů. Do organizační charakteristiky jsme zahrnuli informace o závodech z pohledu typu, délky, počtu disciplín, dopravy na závody, ubytování na závodech. Zároveň jsou zde uvedeny informace o členství v České asociaci extrémních sportů a získání informací o přírodních vícebojích.

Graf č. 13

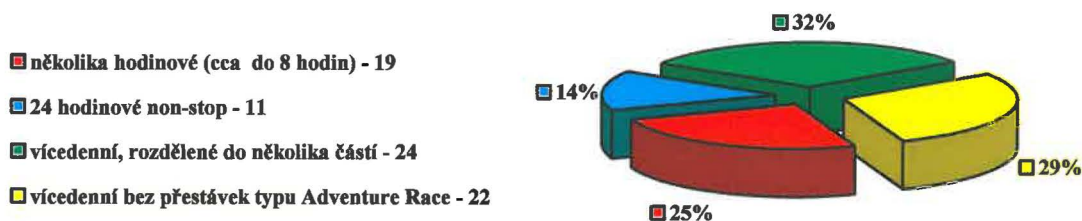
Preference závodů dle typu závodu

Nejvíce preferované závody jsou závody hlídek. Nejmenší oblibě se těší závody štafet.

Graf č. 14

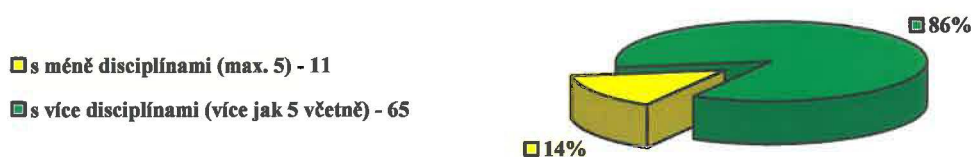
Preference závodů dle doby trvání

Největší oblibě mezi závodníky se těší závody vícedenní rozdělené do několika částí. V oblíbenosti jednotlivých závodů dle doby trvání nejsou dle našeho zjištění velké rozdíly.

Graf č. 15

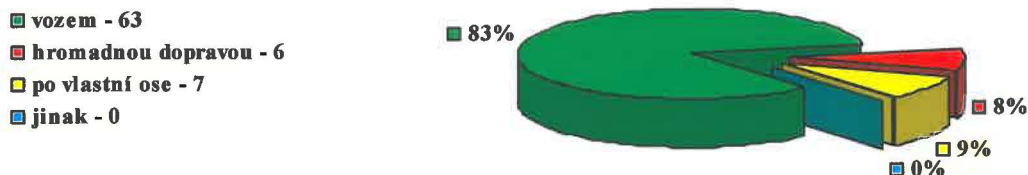
Preference závodů dle počtu disciplín

Při preferenci závodů z hlediska počtu disciplín upřednostňuje většina závodníků závody s více jak pěti disciplínami.

Graf č. 16

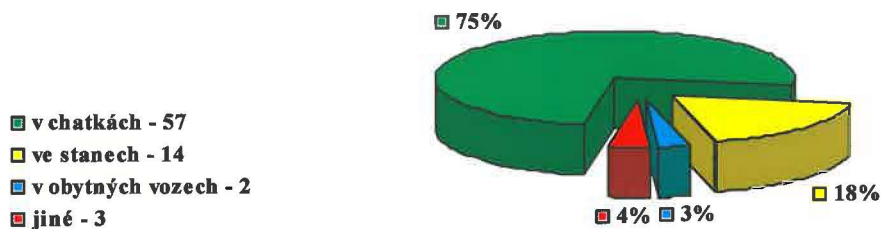
Způsob dopravy na závody

Při dopravě na jednotlivé závody většina závodníků využívá dopravu vozem. Minimální počet závodníků se na závody dopravuje hromadnou dopravou nebo po „vlastní ose“.

Graf č. 17

Preference způsobu ubytování na závodech

Většina závodníků při účasti na závodech preferuje ubytování v chatkách. Nejmenší zájem je o obytné vozy.

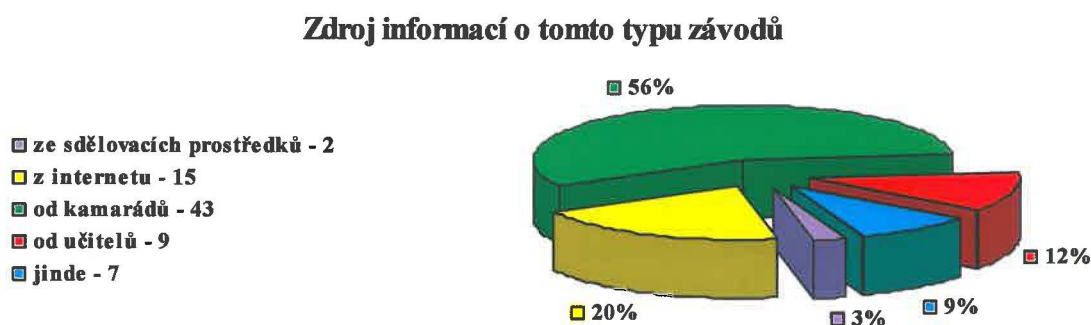
V kategorii jiné dotazování uvedli dle konkrétních podmínek, dvakrát nepreferují žádnou z výše uvedeným kategorií.

Graf č. 18

Většina dotazovaných závodníků je registrovaná v České asociaci extrémních sportů. Což se dá u zastřešující organizace tohoto sportovního odvětví předpokládat.

Graf č. 19

Pro největší část závodníků jsou zdrojem informací o těchto závodech kamarádi. Překvapivě nejméně závodníků se o tomto typu závodů dozvědělo ze sdělovacích prostředků.

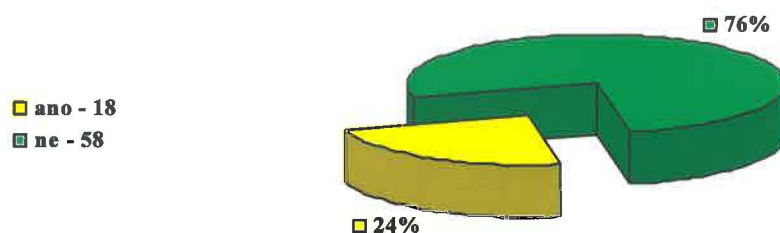
V kategorii jiné dotazování uvedli dvakrát při organizování prvních závodů a třikrát na jiných závodech.

6.2.3 Charakteristika materiálního zabezpečení

V následujících grafech uvádíme používání speciálního vybavení pro extrémní sporty (boty, batohy, oblečení) a zároveň v grafech znázorňujeme vlastnictví povinného vybavení (kolo, lezecký materiál, busola), případně jeho pořízení.

Graf č. 20

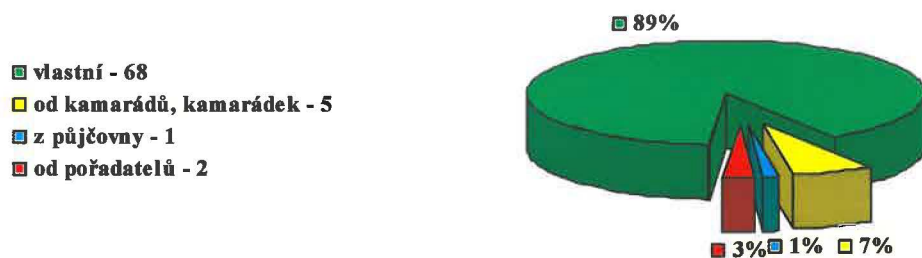
Používání sportovního vybavení určené pro extrémní závody

Většina závodníků nepoužívá speciální sportovní vybavení pro extrémní závody.

Graf č. 21

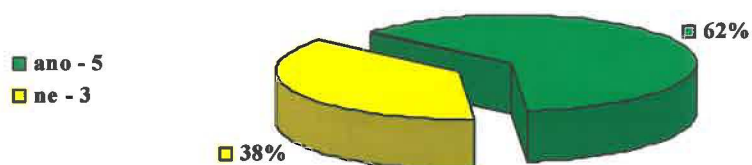
Získávání povinného vybavení na závody

Většina závodníků používá vlastní sportovní vybavení potřebné pro účast na těchto závodech.

Graf č. 22

Možnost pořízení vybavení u závodníků, kteří jej nevlastní

Závodníci, kteří nevlastní vybavení potřebné pro tyto závody, ve většině případů uvedli, že uvažují o jeho pořízení.

6.2.4 Charakteristika životosprávy

V následujících grafech zobrazujeme složení stravy závodníků, jejich pitný režim a užívání přípravků proti únavě během závodů.

Graf č. 23

Složení stravy závodníků při závodech

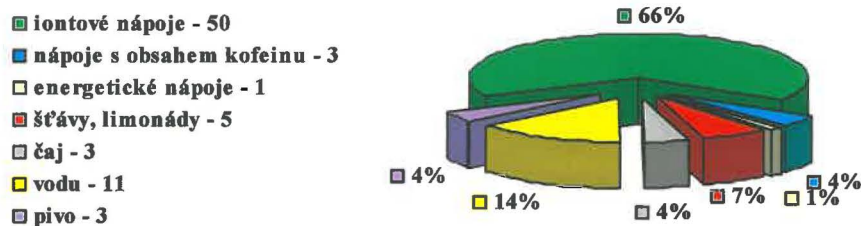

Většina závodníků ve složení stravy na závodech upřednostňuje čokolády, sušenky a müsli.

V kategorii jiné dotazovaní uvedli jako hlavní část stravy při závodech ovoce.

Graf č. 24

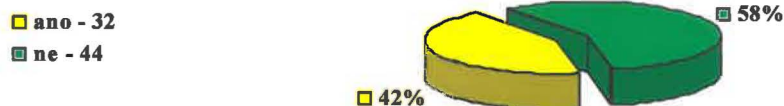
Pitný režim závodníků při závodech

Většina závodníků v pitném režimu upřednostňuje iontové nápoje. Nejméně závodníků využívá energetických nápojů.

Graf č. 25

Použití přípravků proti únavě při závodech

Většina závodníků při závodech nepoužívá přípravky proti únavě. Rozdíl v počtu závodníků používajících a nepoužívajících prostředky proti únavě není velký.

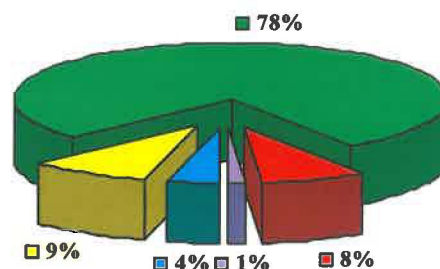
6.2.5 Tréninková charakteristika

V následujících grafech vyhodnocujeme závodníky z pohledu tréninkové přípravy a regenerace po závodech.

Graf č. 26

Sportovní příprava závodníků na závody

- systematicky, se zaměřením na specifikum přírodních vícebojů - 3
- pravidelně sportuje - 7
- občas chodí běhat, lézt, plavat, jezdit na kole, apod. - 59
- nejlepší přípravou je závod - 6
- netrénuje - 1

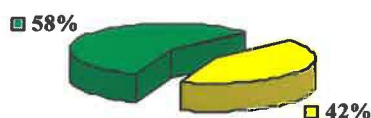
Většina závodníků uvedla, že sportovní přípravu nezaměřují na specifikum přírodních vícebojů. Občas chodí běhat, lézt, plavat, jezdí na kole a věnují se jiným sportovním aktivitám.

V kategorii „pravidelně sportuji“ uvedlo šest závodníků pravidelné tréninky jiných sportovních disciplín (fotbal, volejbal, hokej, atletika), jeden závodník uvedl sport jako pracovní náplň.

Graf č. 27

Provádění regenerace po závodech

- ano - 44
- ne - 32

Většina závodníků po závodech provádí regeneraci. Rozdíl v počtu závodníků provádějících a neprovádějících regeneraci není velký.

6.2.6 Charakteristika specializace

Uvedené grafy zobrazují počet závodníků účastnících se přírodních vícebojů, účast na obdobných závodech v zahraničí, zimních přírodních vícebojích, oblibu

nosných disciplín přírodních vícebojů a počet závodů absolvovaných v jednom kalendářním roce.

Graf č. 28

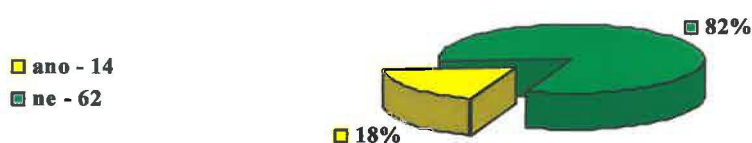
Přírodní víceboje jako hlavní závodní činnost

Pro většinu závodníků jsou přírodní víceboje hlavní sportovní náplní. Ani zde však není většího rozdílu v počtu mezi závodníky považujícími přírodní víceboje za svoji hlavní sportovní činnost a závodníky majícími přírodní víceboje pouze jako doplněk k jiným sportovním aktivitám.

Graf č. 29

Účast závodníků na obdobných závodech mimo ČR

Převážná většina závodníků se obdobných závodů v zahraničí neúčastní.

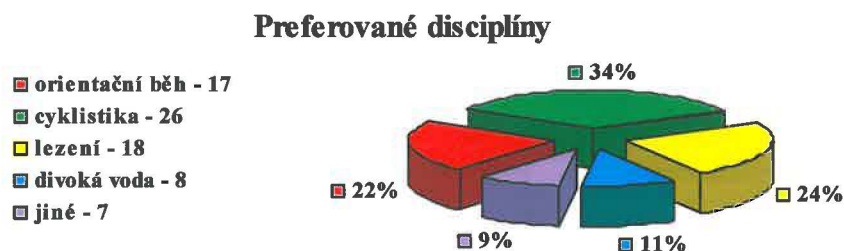
Graf č. 30

Účast závodníků na zimních přírodních vícebojích

Většina závodníků se neúčastní zimních přírodních vícebojů.

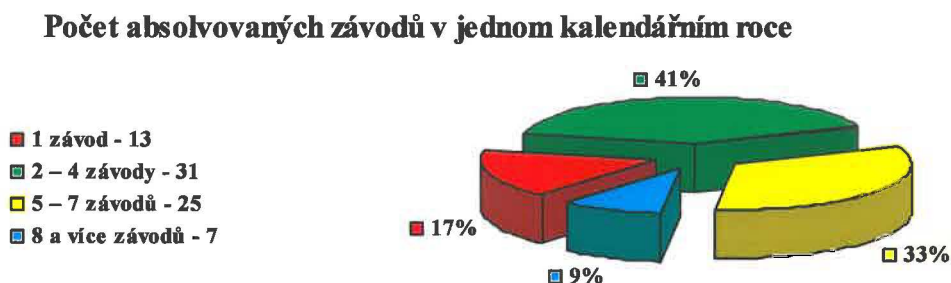
Graf č. 31

Nejvíce oblíbenou disciplínou mezi závodníky je cyklistika. Následovaná lezením a orientačním během.

V kategorii jiné závodníci uvedli disciplíny: dvakrát trekking + běh a paragliding, jednou lyžování klasické + skialpinismus, sjezdové lyžování, plavání.

Graf č. 32

Nejvíce závodníků absolvuje v jednom kalendářním roce dva až čtyři závody.

6.2.7 Charakteristika týmové spolupráce

V následujících grafech uvádíme jakým způsobem závodníci skládají tým, pokud se účastní závodů hlídek a štafet, s kým se připravují na závody a kdo jim zajišťuje týmové zabezpečení (příprava stravy, materiálního zabezpečení).

Graf č. 33

Sestavování hlídek a štafet

Převážná většina závodníků při sestavování hlídek nebo štafet skládá svůj tým z kamarádů.

V kategorii jiné uvedli závodníci: manžel, přítelkyně, kontaktem přes třetí osobu, jeden dotazovaný uvedl neúčast na těchto typech závodů.

Graf č. 34

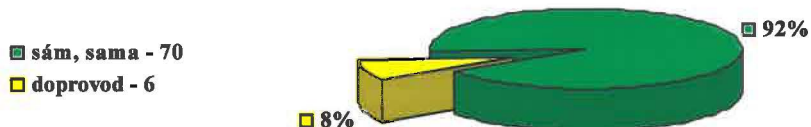
Sociální pojetí sportovní přípravy závodníků

Většina závodníků svoji sportovní přípravu absolvuje samostatně.

Graf č. 35

Zajišťování materiálně technického zabezpečení při závodech

Při materiálně technickém zabezpečení se převážná část závodníků spoléhá sama na sebe.

7. DISKUSE

Při zpracování naší diplomové práce jsme bohužel nenalezli žádnou literaturu, která by se blíže zabývala problémem přírodních vícebojů a charakteristikou závodníka. Literaturu týkající se jednotlivých sportovních disciplín, z kterých se přírodní víceboje skládají, nelze porovnávat. Tuto literaturu lze použít pouze jako informativní. Obdobnou práci, která ucelenějším způsobem seznamuje, porovnává, hodnotí a charakterizuje sportovní odvětví přírodních vícebojů od doby jeho vzniku, za který lze považovat rok 1993, jsme nezaznamenali. Proto je možné říci, že tato práce je v České republice svým způsobem zatím ojedinělá. Dochází tím k nemožnosti čerpání informací, srovnávání a následnému zhodnocení prací již existujících.

Během práce vyvstala otázka, které závody vlastně zařadit do přírodních vícebojů. Pokud vycházíme z informací získaných na internetových stránkách České asociace extrémních sportů, je možné zařadit mezi přírodní víceboje i závody štafet. Závody štafet, u nás známe pod názvy Adrenalin Cup, Bobr Cup apod., nenesou námi charakterizované typické znaky přírodních vícebojů. Závody štafet se vyznačují tím, že každou disciplínu plní jeden člen štafety, který svoji sportovní přípravu podřizuje převážně dané disciplíně. Toto považujeme za zásadní rozdíl oproti závodům (u nás pořádaných typu Jesenický Tvrdák, Adventure Race apod.), kde jednotlivec nebo hlídka plní převážně všechny disciplíny. Příprava proto nespočívá ve specializaci závodníků na jednu disciplínu, ale jde o dobré technické a fyzické zvládnutí více disciplín.

Pro získání základních informací o závodnících pravidelně se účastnících pořádaných závodů jsme zvolili formu dotazníků. Použili jsme tento způsob získávání dat i přesto, že jsme si byli vědomi jeho nevýhod. Mezi hlavní nevýhody lze zařadit nemožnost osobního kontaktu s dotazovanými. Proto nebylo možné uvést v naší práci detailnější rozbor jednotlivých charakteristik dotazovaných závodníků. Oproti tomuto hlavní výhodu námi zvolené metody dotazníků spatřujeme v obsáhnutí poměrně velkého počtu závodníků za relativně krátkou dobu (cca 45 dnů). To by při dotazování jednotlivých účastníků, za podmínek, kdy závody probíhají po celý rok a ne všichni závodníci absolvují kompletně celý závodní seriál, bylo časově velmi obtížné.

Z obdobných důvodů jsme nevyužili ani žádné metody pozorování, kterými lze přispět k podrobnějším jednotlivým charakteristikám závodníků.

Jak již jsme v naší diplomové práci uvedli, prvotním naším záměrem bylo získat kontakty na jednotlivé závodníky od organizátorů a zastřešující organizace za účelem rozeslání dotazníků. Z důvodu ochrany osobních údajů a zákazu jejich poskytování třetím osobám přímý kontakt nebyl možný. Dotazníky byly rozeslány dotazovaným prostřednictvím organizátorů a odkaz na dotazník byl uveden také na internetových stránkách České asociace extrémních sportů. Díky tomuto způsobu distribuce nejsme schopni určit návratnost dotazníků.

Pro porovnání účasti jednotlivých závodníků na závodech jsme v naší práci zvolili metodu obsahové analýzy. Porovnávali jsme mezi sebou účast závodníků na závodech v jednom kalendářním roce a to jak počet závodníků, tak i účast dle typu závodů (jednotlivci + hlídky, štafety). Zároveň jsme porovnali dva po sobě jdoucí ročníky jednotlivých závodů (rok 2004 a 2005). Původním záměrem bylo porovnání všech konaných závodů. Bohužel se nám nepodařilo získat startovní listiny všech pořádaných závodů. Byli jsme proto nuceni analyzovat data jen ze závodů, u kterých jsme požadované informace zjistili. Při vyhodnocování dat jsme se setkali s problémem, který může částečně snížit kvalitu výsledků našeho průzkumu. Při zpracování jsme vycházeli ze jmen závodníků a jejich výskyt jsme porovnávali u jednotlivých závodů. Chyby mohly nastat při výskytu totožných jmen různých závodníků na jednotlivých závodech. Pro úplné vyloučení této chyby by bylo bezpodmínečně nutné znát rodná čísla závodníků, která ovšem třetím osobám nesmějí být poskytována.

8. ZÁVĚR

Po získání a vyhodnocení všech dostupných údajů pro zpracování naší diplomové práce jsme se pokusili zodpovědět námi položené výzkumné otázky.

Na základě posouzení účasti závodníků v jednotlivých ročnících, dle získaných startovních listin z let 2004 a 2005, můžeme konstatovat, že došlo k ustálení startovního pole na vybraných závodech. Rozdíl v počtu závodníků na stejných závodech pořádaných v obou letech lze počítat u menších závodů přibližně do 15 %. U závodů větších jsme zaznamenali rozdíl účasti okolo 10 % závodníků v přírůstku nebo úbytku roku 2005 oproti roku 2004. Obdobné rozdíly jsme zjistili také co do rozdílnosti v podílu pohlaví. Z toho lze usuzovat, že startovní pole jednotlivých závodů se ustálilo a lze jen těžko očekávat výrazný nárůst v následujících letech.

Při odpovědi na otázku týkající se specializace a přípravy na přírodní víceboje jsme došli ke zjištění, že převážná část dotazovaných závodníků svoji přípravu nezaměřuje přímo na specifiku přírodních vícebojů. Jde o lidi mající zkušenosti se sporty v přírodě nebo s jinými sportovními odvětvími a přírodní víceboje nejsou jejich hlavní sportovní činností.

Závodníky při rozhodování o účasti či neúčasti na závodech nejvíce ovlivňuje samotná atraktivita závodu, následně termín závodu, pojetí závodu (jednotlivci, hlídky, štafety), dosažitelnost z místa bydliště, obtížnost. Nejmenší vliv na rozhodnutí o účasti má doba trvání závodu.

Dotazovaní závodníci uvedli vysokou oblibu závodů hlídek, podstatně menší oblibě se těší závody jednotlivců a nejmenší zájem je o závody štafet. Početnost startovního pole ve značné míře ovlivňuje také počet disciplín. Dotazovaný soubor uvedl daleko větší oblibu závodů s více než pěti disciplínami. Podstatně menší vliv na velikost startovního pole má samotná doba trvání závodu. Zde již nejsou zjištěné rozdíly tolik markantní.

Na otázku, zda se mohou přírodních vícebojů účastnit i lidé pravidelně sportující se zájmem o sporty v přírodě, jsme již částečně odpověděli. Předpokládáme, že jejich účast může ovlivnit materiální vybavení potřebné pro absolvování závodů (lezecký materiál, buzola, kola apod.). Toto vybavení je možné zapůjčit buď ve sportovních

půjčovnách nebo přímo na závodech za mírný poplatek od organizátorů (ovšem jen v omezené míře). Zároveň může dojít k ovlivnění volby o účasti i menší zkušenost s některými disciplínami (lezení, lanové aktivity apod.). Ve většině závodů při nesplnění těchto disciplín organizátoři závodníky časově penalizují nebo závodníci absolvují vytýčený trestný okruh. Z toho usuzujeme, že běžnou pravidelně sportující populaci se zájmem o sporty v přírodě mohou přírodní víceboje oslovit a její účast je možná bez větších problémů s úspěšným dokončením závodu.

Samotné závodníky jsme se pokusili charakterizovat z následujících hledisek: sociálního, organizačního, materiálně technického zabezpečení, životosprávy, tréninkové přípravy, specializace a týmové spolupráce. Rozborem dotazovaného souboru jsme došli k následujícím závěrům:

- Startovní pole tvoří ze 68 % muži; největší zastoupení mají závodníci s vysokoškolským vzděláním – 65 %; nejčastěji se účastní závodů závodníci ve věku od 20 do 30 let – 74 %.
- Závodníci preferují závody hlídek – 73 %; u doby trvání závodu není větších rozdílů, nejoblíbenější jsou závody vícedenní – rozdělené do několika částí – 32 %; závodníci preferují závody s více jak pěti disciplínami včetně - 86 %; převážně se na závody dopravují vozem - 83 %; většina závodníků je členem České asociace extrémních sportů - 97 %; první informaci o těchto typech závodů získali převážně od kamarádů – 56 %.
- Povinné vybavení pro absolvování závodů vlastní 89 % závodníků; ze závodníků, kteří toto vybavení nevlastní, uvažuje o jeho pořízení 62 %; speciální vybavení pro extrémní závody používá jen 24 % závodníků.
- Většina závodníků – 47 % skládá svoji stravu během závodu z čokolády, sušenek a müsli; nejčastěji používanou tekutinou při závodech jsou iontové nápoje – 66 %; přípravky proti únavě používá menší část závodníků 42 %.
- Převážná část závodníků – 78 % neprovádí speciální tréninkovou přípravu, občas chodí běhat, lézt, plavat a jezdit na kole; po závodech provádí většina závodníků regeneraci 58 %.

- Přírodní víceboje jsou pro větší část závodníků hlavní závodní činností – 57 %; obdobných závodů v zahraničí se účastní pouze 18 % závodníků; zimních přírodních vícebojů se účastní menší část závodníků – 38 %; nejpreferovanější disciplínou pro závodníky je cyklistika – 34%, nejvíce závodníků se účastní 2 až 4 závodů v roce – 41 %.
- Při závodech hlídek a štafet sestavují svůj tým převážně z kamarádů – 93 %; většina závodníků sportovní přípravu absolvuje samostatně – 60%; při zajišťování technického zabezpečení spoléhá většina závodníků sama na sebe – 92 %.

Formování nového sportovního odvětví

Jak již jsme dříve uvedli v naší práci, jsou v současné době přírodní víceboje zastřešeny Českou asociací extrémních sportů (ČAES). Ta je řádně registrovaná u Českého svazu tělesné výchovy, čímž na ni přecházejí všechna práva a povinnosti s tím související.

ČAES vypisuje přesný kalendář závodů pro daný rok s přesným uvedením o jaký typ závodu z pohledu kategorií jde. Vypsány jsou následující kategorie: jednotlivci, hlídky a štafety. V každé kategorii je následně vyhlašován Český pohár za daný kalendářní rok. Zároveň dochází i k vypsání jednoho mistrovského závodu pro žactvo a dorost.

Závodníci získávají za svoje umístění v jednotlivých závodech body od jedné do dvaceti, které jsou ještě dále vynásobeny koeficientem závodu. Tento koeficient hodnotí obtížnost jednotlivých závodů a je v rozmezí od jedné do tří. Pro kategorii jednotlivců je vypsáno pět závodů a do celkového hodnocení se započítávají čtyři nejlepší výsledky. Do kategorie hlídek je také zařazeno pět závodů, ale do celkového hodnocení se započítávají pouze tři nejlepší umístění. Nejméně závodů je vypsáno v kategorii štafet. Jde pouze o tři závody a do celkového hodnocení se započítávají všechny. Při rovnosti bodů v celkovém hodnocení u kategorie hlídek a štafet je celkový vítěz určen dle lepšího pořadí v daných závodech. V kategorii jednotlivců při rovnosti v celkovém hodnocení rozhoduje počet startů, lepší umístění v závodech a věk závodníka. Pro změně názvu nebo složení hlídek a štafet během poháru jsou dána přesná pravidla.

9. SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 - Počet účastníků na závodech štafet v roce 2004	45
Graf č. 2 - Počet účastníků na závodech štafet v roce 2005	46
Graf č. 3 - Počet účastníků na závodech jednotlivců a hlídek v roce 2004	46
Graf č. 4 - Počet účastníků na závodech jednotlivců a hlídek v roce 2005	47
Graf č. 5 - Opakování závodníků v jednotlivých ročnících 2004/2005	47
Graf č. 6 - Počty závodníků ve vybraných závodech dle typu závodu	48
Graf č. 7 - Četnost účasti závodníků na vybraných závodech v roce 2005	49
Graf č. 8 - Účast závodníků v závodech rozdělených podle typu závodů	49
Graf č. 9 - Zastoupení mužů a žen na závodech	50
Graf č. 10 - Nejvyšší dosažené vzdělání dotazovaných	50
Graf č. 11 - Věk závodníků	51
Graf č. 12 - Důvody k rozhodnutí o účasti na závodech	51
Graf č. 13 - Preference závodů dle typu závodu	52
Graf č. 14 - Preference závodů dle doby trvání	52
Graf č. 15 - Preference závodů dle počtu disciplín	53
Graf č. 16 - Způsob dopravy na závody	53
Graf č. 17 - Preference způsobu ubytování na závodech	53
Graf č. 18 - Členství závodníků v ČAES	54
Graf č. 19 - Zdroj informací o tomto typu závodů	54
Graf č. 20 - Používání sportovního vybavení určené pro extrémní závody	55
Graf č. 21 - Získávání povinného vybavení na závody	55
Graf č. 22 - Možnost pořízení vybavení u závodníků, kteří jej nevlastní	56
Graf č. 23 - Složení stravy závodníků při závodech	56
Graf č. 24 - Pitný režim závodníků při závodech	57
Graf č. 25 - Použití přípravků proti únavě při závodech	57
Graf č. 26 - Sportovní příprava závodníků na závody	58
Graf č. 27 - Provádění regenerace po závodech	58
Graf č. 28 - Přírodní víceboje jako hlavní závodní činnost	59
Graf č. 29 - Účast závodníků na obdobných závodech mimo ČR	59

Graf č. 30 - Účast závodníků na zimních přírodních vícebojích	59
Graf č. 31 - Preferované disciplíny	60
Graf č. 32 - Počet absolvovaných závodů v jednom roce	60
Graf č. 33 - Sestavování hlídek a štafet	61
Graf č. 34 - Sociální pojetí sportovní přípravy závodníků	61
Graf č. 35 - Zajišťování materiálně technického zabezpečení při závodech	61

10. POUŽITÁ LITERATURA

Knihy

Allmer, H. Schulz - N. *Erlebnissport – Erlebnis Sport*. Sankt Augustin: Academia – Verlag, 1998.

Čelíkovský, S. *Dotazovací metody tělovýchovného výzkumu*. Praha: Univerzita Karlova, 1964. Skripta.

Doležel, M. *Soutěže typu „survival“ jako komplexní forma výcviku ve speciální tělesné přípravě příslušníků AČR*. Praha, Diplomová práce FTVS UK v Praha, 1999.

Lamser, V. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Svoboda, 1966.

Neuman, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. Praha: Portál, 2000.

Neuman, J. a kol. *Turistika a sporty v přírodě*. Praha: Portál 2000.

Ondrejko, P. *Úvod do metodologie sociálních věd. Základy metodologie kvantitativního výzkumu*. Regent, 2005.

Opaschowski, H. W. *Xtrem. Der kalkulierte Wahnsinn. Extremsport als Zeitphänomen*. Hamburg, Germa Press, 2000.

Internetové odkazy

ADRENALIN CUP [online]. [cit. 2006-02-19]. URL: < <http://www.adrenalincup.cz> >

Adventure Challenge Endurance Reces [online]. [cit. 2006-02-21]. URL: <<http://www.aceraces.com>>

Adventure Race Slovenia [online]. [cit. 2006-02-22]. URL: <<http://www.adventurerace.si/>>

Adventure Race World Series [online]. [cit. 2006-02-20]. URL: <<http://www.arworldseries.com>>

AR World Championship Sweden [online]. [cit. 2006-02-22]. URL: <<http://www.arwc2006.com/>>

Adventure Racing Poland Championship [online]. [cit. 2006-02-20]. URL: <<http://www.adventurerace.pl>>

Bergson Winter Challenge [online]. [cit. 2006-02-20]. URL:
 < <http://www.adventurerace.pl> >

BOBR CUP [online]. [cit. 2006-02-20]. URL: <<http://www.bobrcup.cz>>

Canadian Adventure Racing Association [online]. c2005. [cit. 2006-02-21]. URL:
 <<http://www.canadianara.com> >

Cape Town Man [online]. [cit. 2006-02-22]. URL:
 < <http://www.redbullcapetownman.com> >

Corsica Raid Aventure [online]. c2005. [cit. 2006-02-22]. URL:
 < <http://www.corsicaraid.com> >

CZECH ADVENTURE RACE [online]. [cit. 2006-02-19]. URL:
 <<http://www.adventurerace.cz>>

Česká Asociace Extrémních Sportů [online]. c2006. [cit. 2006-01-04]. URL:
 <<http://www.caes.cz>>

České asociace horského orientačního běhu a rogainingu [online]. [cit. 2006-01-04].
 URL:< <http://car.shocart.cz> >

Dobrodruh [online]. [cit. 2006-02-19]. URL: < <http://www.casopisdobrodruh.cz> >

Dolomitenmann [online]. [cit. 2006-02-21]. URL: <http://www.dolomitenmann.com/>>

Expedition Racing League [online]. [cit. 2006-02-21]. URL:
 <<http://expeditionracingleague.com>>

Explore Sweden Expedition Adventure Race [online]. [cit. 2006-02-21]. URL:
 < <http://www.exploresweden.se> >

EXTRÉM CUP [online]. c2005. [cit. 2006-02-19]. URL: <<http://www.extremcup.com>>

Geocentric Adventure Racing [online]. [cit. 2006-02-21]. URL:
 <<http://www.gar.com.au>>

German Quest Adventure Chelenge [online]. [cit. 2006-02-22]. URL:
 < <http://www.adventurerace.de> >

HighLander [online]. [cit. 2006-02-19]. URL: <<http://www.highlander.cz>>

Jesenický Tvrďák [online]. c2005. [cit. 2006-02-19]. URL:
 <<http://www.extrememan.cz>>

Malheur Raid XL [online]. [cit. 2006-02-21]. URL: < <http://www.adventurerace.be/> >

Nadoraz [online]. c2005. [cit. 2006-02-19]. URL: <<http://www.nadoraz.com>>

Odyssey Adventure Racing [online]. [cit. 2006-02-21]. URL:

<<http://www.oarevents.com>>

Outdoor Team UHK [online]. [cit. 2006-02-19]. URL:

<<http://www.outdoorteam.wz.cz>>

Outdoor Information Center [online]. [cit. 2006-02-13]. URL: <<http://oic.ftvs.cuni.cz/>>

Outdoortrophy [online]. [cit. 2006-02-22]. URL: <<http://www.outdoortrophy.com>>

Patagonia Expedition Race [online]. [cit. 2006-02-22]. URL:

<<http://www.patagoniaexpeditionrace.com/>>

Posázavská Trilogie [online]. [cit. 2006-02-19]. URL: <<http://www.bisport.cz>>

Raid The North Extrema [online]. [cit. 2006-02-22]. URL:

<<http://www.raidthenorth.com/>>

Sadoorman [online]. [cit. 2006-02-19]. URL: <<http://www.kpr.wz.cz/Sadoorman.htm>>

SleepMonsters [online]. [cit. 2006-02-20]. URL: <<http://www.sleepmonsters.com>>

Sport Event [online]. [cit. 2006-02-21]. URL: <<http://www.sportevent.pl>>

Survival DKNV [online]. [cit. 2006-02-19]. URL: <<http://www.dknv-survival.cz>>

Primal Quest [online]. [cit. 2006-02-21]. URL: <<http://www.ecoprimalquest.com/>>

Terra Incognita [online]. [cit. 2006-02-22]. URL: <<http://www.adventurerace.hr/>>

The Artic Team Challenge [online]. [cit. 2006-02-22]. URL: <<http://www.atc.gl/>>

The Ecomotion Pro [online]. [cit. 2006-02-22]. URL: <<http://www.ecomotion.com.br/>>

The Euopen Adventure Cup [online]. c2006. [cit. 2006-02-20]. URL:

<<http://www.euroadventure.net>>

The North Face Adventure Trophy [online]. [cit. 2006-02-22]. URL:

<<http://www.adventuretrophy.pl/>>

The Raid World Champions [online]. [cit. 2006-02-21]. URL: <<http://www.theraid.org>>

The Wilderness ARC [online]. [cit. 2006-02-22]. URL:

<<http://www.aceraces.com/wildernessarc>>

Tvrďák [online]. [cit. 2006-02-19]. URL: <<http://www.tvrdak.wz.cz>>

United States Adventure Racing Association [online]. [cit. 2006-02-21]. URL:

<<http://www.usara.com>>

XPD Australia [online]. [cit. 2006-02-21]. URL: <<http://www.xpd.com.au>>

Periodika

- Dobry, L. *Rizikové sporty, adrenalin, prožitek a výchova*. Tělesná výchova a sport mládeže. 69. 2003, č.1, s. 2 – 7.
- Dvorský, J. - Turčová, I. - Kirchner, J. *Dobrodružství, riziko a prožitek*. Tělesná výchova a sport mládeže. 69. 2003, č.5, s. 2 – 9.
- Fibír, T. *Závod Lazarů*. Dobrodruh. III. 1999, č.2, s. 11.
- Jakubová, D. *Raid Gauloises – outdoorová maturita*. Outdoor magazin. 2003, č.5, s. 46 – 47.
- Kasík, O. *Zúčastnit se a přežít*. Sport. 54. č.203, s. 16.
- Pazdera, P. *Winter Survival 2004*. Outdoor magazin. 2004, č.3, s. 8 – 9.
- Redakce. *Holan Outdoorman 2003*. Outdoor magazin. 2003, č.4, s. 87.
- Redakce. *Dobrodružné závodění*. Outdoor magazin. 2003, č.5, s. 8.
- Redakce. *Holan Outdoorman – outdoorový víceboj na vodě*. Outdoor magazin. 2003, č.5, s. 87.
- Redakce. *Holan Outdoorman 2003 – Brdy*. Outdoor magazin. 2003, č.6, s. 79.
- Redakce. *Brandy 2003*. Outdoor magazin. 2003, č.7, s. 9.
- Redakce. *Outdoorman podzim*. Outdoor magazin. 2003, č.7, s. 87.
- Redakce. *Outdoorové závodění*. Outdoor magazin. 2004, č.3, s. 8 - 9.
- Redakce. *Jabkenice Survival – přežití s úsměvem*. Outdoor magazin. 2004, č.4, s. 8.
- Redakce. „*Mistrák*“ pro extrémisty. Outdoor magazin. 2004, č.5, s. 9.
- Redakce. *Návrat Eco Challenge*. Outdoor magazin. 2004, č.6, s. 8.
- Redakce. *The Nort face na Mont Blanc*. Outdoor magazin. 2004, č.6, s. 8.
- Redakce. *To tu ještě nebylo*. Outdoor magazin. 2004, č.6, s. 9.
- Redakce. *Sedm dní šest nocí*. Outdoor magazin. 2004, č.7, s. 10.
- Redakce. *Finále Raid World Championshipu*. Outdoor magazin. 2005, č.2, s. 9.
- Redakce. *Termíny Raid Series 2005*. Outdoor magazin. 2005, č.2, s. 10.
- Redakce. *Český dobrodruh v Polských horách*. Outdoor magazin. 2005, č.3, s. 9.
- Redakce. *X – adventure - Raid World Cup*. Outdoor magazin. 2005, č.4, s. 11.
- Redakce. *X – adventure míří do finále*. Outdoor magazin. 2005, č.5, s. 8.
- Redakce. *Outdoor sport 2001*. Dobrodruh. IV. 2000, č.5, s. 6.
- Redakce. *Outdoorové závody v roce 2001*. Dobrodruh. V. 2001, č.3, s. 4.
- Redakce. *Mistrovství v survivalu mládeže*. Dobrodruh. V. 2001, č.6, s. 5.

- Redakce. *Kalendář outdoorových závodů*. Dobrodruh. VI. 2002, č.1, s. 7.
- Redakce. *Kalendář některých outdoorových akcí 2003*. Dobrodruh. VII. 2003, č.1, s. 6.
- Redakce. *Survival Adventure race 2003*. Dobrodruh. VII. 2003, č.4, s. 6.
- Redakce. *Outdoorové závody 2003*. Dobrodruh. VII. 2003, č.4, s. 9.
- Redakce. *Adrenalin Cup 2003*. Dobrodruh. VII. 2003, č.6, s. 5.
- Redakce. *Adventure Race odstartován v Polsku*. Dobrodruh. IX. 2005, č.3, s. 5.
- Ročejdl, M. *Jarní Outdoorman*. Dobrodruh. III. 1999, č.3, s. 8.
- Ročejdl, M. *Letní Outdoorman u Krumlova*. Dobrodruh. III. 1999, č.5, s. 8.
- Ročejdl, M. *A je tu opět Outdoorman*. Dobrodruh. IV. 2000, č.1, s. 7.
- Ročejdl, M. *Moirá Outdoorman*. Dobrodruh. IV. 2000, č.3, s. 2.
- Ročejdl, M. *Moirá Outdoorman 2000*. Dobrodruh. IV. 2000, č.6, s. 4.
- Ročejdl, M. *Outdoorman vstoupil do páté sezóny*. Dobrodruh. V. 2001, č.5, s. 9.
- Vaněk, T. *Adventure race Slovenia*. Dobrodruh. VII. 2003, č.6, s. 4, 10.
- Vaněk, T. *Adventure Race 2004*. Dobrodruh. VIII. 2004, č.8, s. 5.
- Vaněk, T. *Czech Adventure Race 2005*. Dobrodruh. IX. 2005, č.5, s. 7.

Jiné zdroje

- Chaloupský, D. *Osobní archiv propozic závodů a závodních materiálů*. Hradec Králové: 2006.
- Neuman, J. *Přednášky pro obor Management tělesné výchovy a sportu*. UK FTVS, 2006.

11. PŘÍLOHY

11.1. PŘÍLOHA Č. 1 – PRŮVODNÍ DOPIS

Ahoj.

Dovoluji si na Tebe obrátit s prosbou o spolupráci ohledně mé diplomové práce. Studuji na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovi v Praze a zpracovávám diplomovou práci na téma přírodních vícebojů. Součástí této práce bude také charakteristika závodníků. Z tohoto důvodu Tě prosím o vyplnění a zpětné zaslání přiloženého dotazníku (viz příloha). Dotazník obsahuje 27 otázek a jeho vyplnění by Ti mělo zabrat jen pár minut. Pokud jsi členem ČAES a nebo jsi se zúčastnil AR 2005, je možné, že tentýž dotazník Ti dojde ještě jednou. Předem se omlouvám a samozřejmě mi ho postačí zaslat jen jednou.

Odpovědi v dotazníku prosím viditelně označ (podbarvi text, změň barvu písma, zakřížkuj apod.).

Tebou poskytnuté údaje budou anonymní a zaručuji, že budou použity výhradně pro potřeby mé diplomové práce a nebudou poskytnuty třetím osobám.

Děkuji Ti za spolupráci.

Herbert Pohl

11.2. PŘÍLOHA Č. 2 - DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

určený pro závodníky a závodnice v přírodním víceboji

- 1. Jakého jsi pohlaví**
 - a) muž
 - b) žena

- 2. Tvé nejvyšší dosažené vzdělání**
 - a) základní
 - b) středoškolské
 - c) vysokoškolské
 - d) jiné, napiš jaké

- 3. Jaké jsi věkové kategorie**
 - a) méně než 20
 - b) 20 – 30
 - c) 31 – 40
 - d) 41 a více

- 4. Jsi členem (členkou) ČAES**
 - a) ano
 - b) ne
 - c) ne, ale uvažuji o členství

- 5. Kde jsi se dozvěděl(a) o tomto typu závodů**
- a) ze sdělovacích prostředků
 - b) z internetu
 - c) od kamarádů
 - d) od učitelů
 - e) jinde, uveď kde.....
- 6. Na závody se dopravuješ**
- a) vozem
 - b) hromadnou dopravou
 - c) po vlastní ose
 - d) jinak, uveď jak.....
- 7. Na závodech, pokud je možnost volby, preferuješ ubytování**
- a) v chatkách
 - b) ve stanech
 - c) v obytných vozech
 - d) jiné, uveď jaké.....
- 8. Preferuješ závody**
- a) jednotlivců
 - b) hlídek
 - c) štafet
- 9. Preferuješ závody**
- a) několika hodinové (cca do 8 hodin)
 - b) 24 hodinové non-stop
 - c) vícedenní, rozdělené do několika částí nenavazující přímo na sebe
 - d) vícedenní bez přestávek typu Adventure Race

- 10. Preferuješ závody**
- a) s méně disciplínami (max. 5)
 - b) s více disciplínami (více jak 5 včetně)
- 11. Pokud se účastníš závodů hlídek (štafet), skládáš tým z**
- a) kamarádů, kamarádek
 - b) soupeřů
 - c) odkaz na www závodu, pomoc organizátorů
 - d) jinak, uveď jak.....
- 12. Kolik závodů tohoto typu absolvuješ za kalendářní rok**
- a) 1
 - b) 2 – 4
 - c) 5 – 7
 - d) 8 a více
- 13. Účastníš se obdobných závodů i mimo ČR**
- a) ano
 - b) ne
- 14. Účastníš se i zimních přírodních vícebojů**
- a) ano
 - b) ne
- 15. Provádíš po závodech regeneraci**
- a) ano
 - b) ne
- 16. Týmové zabezpečení (příprava stravy, výstroje, atd.) si zajišťuješ sám (sama)**
- a) ano
 - b) ne

17. **K jaké sportovní disciplíně máš nejbližší**
- a) orientační běh
 - b) cyklistika
 - c) lezení
 - d) divoká voda
 - e) jiné, uveď jaké.....
18. **Při závodech používáš výstroj (boty, oblečení, batohy, atd.) určené přímo pro extrémní závody**
- a) ano
 - b) ne
19. **Vybavení na závody (kolo, helmu, busolu, sedák, karabiny, atd.) máš převážně**
- a) vlastní
 - b) od kamarádů, kamarádek
 - c) z půjčovny
 - d) od pořadatelů
20. **Pokud nemáš základní vybavení vlastní (viz ot. č. 19), uvažuješ o jeho pořízení**
- a) ano
 - b) ne
21. **Při závodech převážně piješ**
- a) iontové nápoje
 - b) nápoje s obsahem kofeinu (např. Coca-Cola, Pepsi-Cola, apod.)
 - c) energetické nápoje (např. Red Bull, Kamikaze, apod.)
 - d) šťávy, limonády
 - e) čaj
 - f) vodu
 - g) pivo

- 22. Při závodech se tvá strava skládá převážně z**
- a) carbosnacku, carbogelu, powerbaru, apod.
 - b) čokolády, sušenek, müsli, atd.
 - c) toustů, rohlíků se šunkou, sýrem, apod.
 - d) jiné, uveď z čeho.....
- 23. Používáš při závodech přípravky proti únavě typu gutar, speed 8, apod.**
- a) ano
 - b) ne
- 24. Přírodní víceboje jsou tvojí hlavní závodní činností**
- a) ano
 - b) ne
- 25. Na závody se připravuješ**
- a) systematicky, se zaměřením na specifikum přírodních vícebojů
 - b) pravidelně sportuješ, uveď jak.....
 - c) občas chodíš běhat, lézt, plavat, jezdíš na kole, apod.
 - d) nejlepší přípravou pro tebe je závod
 - e) netrénuješ
- 26. Pokud se na závody připravuješ (viz ot. č. 25), trénuješ**
- a) sám, sama
 - b) s kamarádem, s kamarádkou
 - c) ve skupině

27. Tvoje rozhodnutí o účasti na závodě ovlivňuje především

- a) atraktivnost závodu
- b) termín závodu
- c) obtížnost závodu
- d) předpokládaný čas trvání závodu
- e) dosažitelnost z místa bydliště
- f) pojetí závodu (jednotlivci, hlídky, štafety)
- g) jiné, uveď co.....

Zaručuji, že poskytnuté údaje nebudou zneužity. Děkuji za spolupráci.